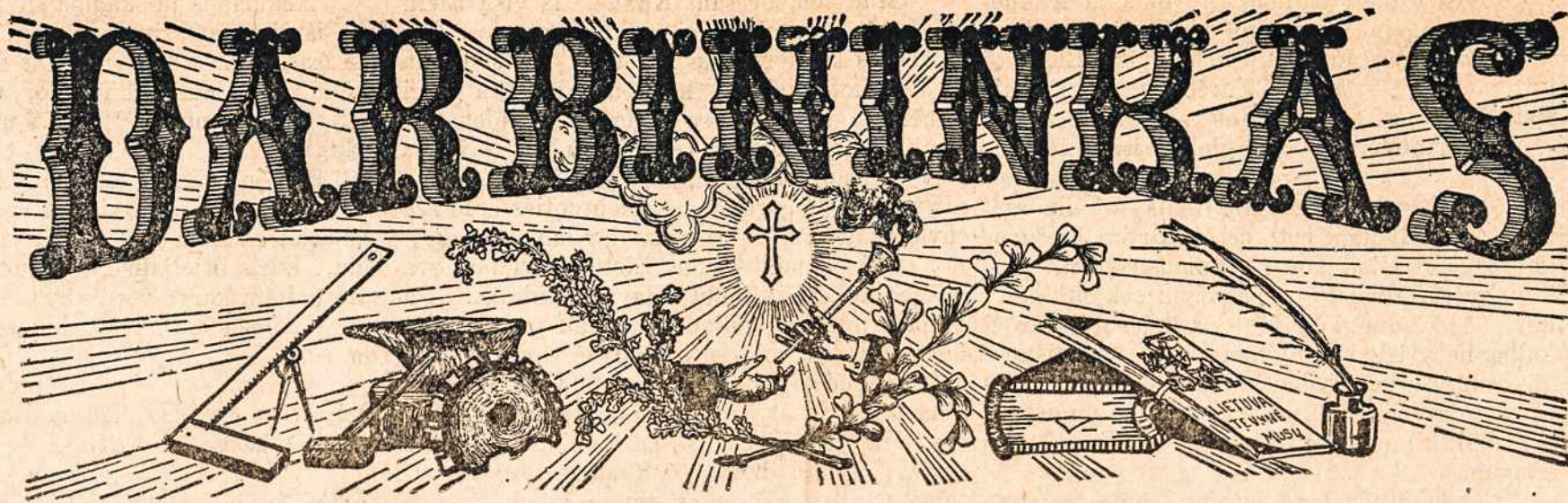

Pavieniai egz. Utarninko ir Ketv. po 3c., Subatos 4c.

Išrodo mums, jog nėra labiau pageidaujamo, kaip to, kad daugintūs skaičius tų, kurie gali ant gero sunaudoti savo raštiškus gabumus ir kad geri laikraščiai kuodidžiausia išsiplatintų, taip kad kiekvienas kasdieną turėtų gero skaltymo kuriame pamokinama, sustiprinama ir pakeliama krikščioniškos dorybės.

Popiežius Benediktas XV.

Metams \$3.00, pusmečiui \$1.50.

Veltui jūs statysite bažnyčias, veltui remsite misijas, veltui steigsite mokyklas — visi tie jūsų darbai, visos tos jūsų pastangos nesis niekais, jei jūs nesugebėsite vartoti apsigynimui ir užpuolimui to tinkamo ginklo, kokio yra gnytoji ir tikroji katalikiškoji spauda.

Popiežius Pijus X.

VOL. II Metai II. Tel. 620 So. Boston. Organas Am. Lietuvių Rymo-katalikų šv. Juozapo Darbininkų Sąjungos. Tel. 620 So. Boston. No 113 155

Entered as second-class matter September 22 1915. at the post office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.

242 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS., RUGSĖJO (Se ptember) 29 d., 1916 m.

Graikija stoja karėn prieš teutonus.

Bulgarai sumušė serbus.

Paėmė 5.000 vokiečių.

GRAIKIJOS KARALIUS NUSILEIDO.

Graikija galop ryžosi stoti karėn prieš teutonus. Karalius pasidavė visuomenės palinkimui.

Utarninko vakare Graikijos ministerių posėdis prasidėjo ir tęsėsi ištisą naktį. Tame susirinkime karalius nusileido ir nespriešė žmonių valiai. Karalienė, kaizerio sesuo ir gi buvo tame susirinkime, ir ji sėdėjo ten per kiauą naktį. Ji labiausia ir sulaukė karalių ir visą Graikiją nuo stojimo karėn prieš teutonus. Karaliui ministeriai kuoaškiausia išrodė, jog toliau negalima laukti, jog revoliucijinės bangos užia nuo krašto iki krašto ir jog jo sostas stovi, kaip ant vištos kojos. Karalius pripažino pavojų ir nusileido.

Belūkuriojant Graikijos armija ir laivynas ir žmonės tik skaldėsi, būriavosi. Vieni vokiečių kurstomi ir paperkami laikė karaliaus pusę kiti šaukė minias prie revoliucijos nuversti karalių ir stoti karėn prieš teutonus.

Pirmiausia revoliucija apsi-reiškė Macedonijoje ir ant salos Kr. t. Pasku iš visur, iš kitų Graikijos dalių rinkosi revoliucionieriai. Revoliucijos vadu stojo Venizelos ir jis atplaukė salon Kret.

Dabar revoliucijinis judėjimas turbūt aprims, nes ministerija kitokia bus sudaryta, prielanki žmonių valiai ir tinkama talkininkams. Taip gi kas minuta laukiama karališko manifesto.

Armijos ir laivyno augšti vadai prisijungė buvo prie revoliucionierių. O trys Graikijos laivyno didžiausi šarvuočiai su visais jurininkais prisijungė Viduržeminei jūrei prie talkininkų laivyno. Tą pat padarė ir keturi torpėdiniai laivai. Taip kad karaliui buvo belikė tik saujalė ištikimų kareivių ir jurininkų.

Nors karalius nusileido, bet tikrų žinių nėra ar tuomi revoliucionierius nuramė. Gal jie varys savo darbą, kad nuversti pačios nesuvaldanti karalių nuo sosto.

SERBAI TURĖJO TRAUKTIS.

Bulgarai praneša, jog serbai turėjo trauktis atgal po didžio mūšio, kurs tęsėsi 10 diem.

Bulgarai ir serbai grumėsi vakariniame Macedonijos fronte. Serbai buvo priversti trauktis atgal visoj toj fronto dalyje.

Ties Florina francūzai padarė tris vieną po kitai atakas. Vis buvo atmušti. Francūzai puanešė didelius nuostolius.

Bulgarai toliau praneša, jog palei Dunojų nesą mūšiu, o Dobrudžoj nesą permainų.

FRANCŪZAI PAĖMĖ THIEPVAL.

Kaip tik anglai paėmė Combles, tai vokiečių stovis apie Thiepval visai susilpnėjo. Ir be didelio pasipriešinimo vokiečiai išsikraustė iš Thiepval pozicijų.

Tas nustebino talkininkus, nes tas miestelis buvo stipriai apginkluotas. Dabar talkininkai tikisi, jog per porą savaitių pavyks jiems paimti Bapaume ir P. ronne, nes dabar jau labai stiprių drūtviečių nėra iki tų miestų.

Prie Combles vokiečiai tai su neišpasakytu narsumu kovavo. Ir kova buvo labai žiauri, kruvina, atkakli. Lavonų krūvų krūvos susikrovė. Kritusių buvo labai daug iš abiejų pusių.

Po Combles ir Thiepval puolimo vokiečiai atsimetė atgal porą mylių.

RUSIJOS FRONTE.

Rusai skelbia, jog įvairiose vietose buvo žvalgų susirėmimai buvo ant kranto Tirul pelkių ir pietus nuo Rygos.

Šiaip, rusai skelbia, nesą svarbių nuotikių.

Vokiečiai skelbia, jog aeroplanai nuolat atakuoja Bucharestą, Rumunijos sostinę.

ANGLAI PAĖMĖ COMBLES.

Svarbiausiu nuotikiu Francijoje buvo tai vokiečių neatsilaikymas ties Combles. Tas miestas su savo drūtvietėmis, kareiviais, ginklais, amunicijos ir maisto sandėliais pateko anglams.

Tas drūtvietais anglai bombardavo per tris savaites. Vis po truputėlį pasivarydavo pirmyn ir galop anglai padarė generalę ataką. Tai grumėsi su vokiečiais 18 valandų be nu-stojimo.

Tą miestą anglai jau buvo apsupę ir neleido vokiečiams pabėgti. Bet ne daug ten vokiečių teišliko, tik 1.500 ir jie pateko nelaisvėn.

Kartu su Combles anglams ir francūzams teko daug aplinkinių miestelių — Morval, Les Boeufs, Fregicourt, ir Roncourt.

Dabar anglams ir francūzams atsidarė kelias į Bapaume ir Peronne.

PAĖMĖ 5.000 NELAISVĖN.

Somme fronte talkininkai per dvi dieni paėmė apie 5.000 kareivių ir nelaisvė.

DAUG IŠGABENO.

Washingtono valdžia paskelbė, jog per rugpjūčio mėnesį išgabeno visokių prekių už \$510,000,000.

Plenuoja tunelį.

TUNELIS TARP ANGLIJOS IR FRANCIJOS.

Jau keletą kartų buvo užsiminta Francijoje sujungimą Francijos ir Anglijos pojuriniu tuneliu. Apie tai rašo Francijos inžinierius M. Sartiaux. Jisai išdarė planus ir aprakavo kiek tas atsieitų.

Pajūrinis urvas būtų begalinės svarbos dabartiniame karės laike. Dabar Anglija neišpasakytą daugybę visokios medžiagos turi gabentis laivais per jūrą į Franciją. Didžiausia Anglijos karinio laivyno dalykas yra tai pristatyti reikalingos medžiagos ir maisto kariuomenei į Franciją.

Tunelis, kurio galima būtų geležinkelius nutiesti atseit \$80,000,000. Pusę iškaščių paneštų Francija, kitą pusę Anglija. Karė Francijai dienų atsina \$20,000,000, Anglijai \$30,000,000. Tai dvejių dienų karės iškaščiai perpiln padengtų tunelio iškaščių.

Kalbama, kad reikėtų dviejų tunelių — vienas vestų iš Francijos į Angliją, o antras iš Anglijos į Franciją.

KAIP SULAUKTI ILGO AMŽIAUS.

Peabody, Kan. — Abel Cart Wright persikyrė su šiuo sveitū sulaukęs 102 metų. Tokio amžiaus sulaukė, kaip pats sakydavo, del to, kad niekuomet nesirūpino ir nesikrimto savęs. Paliko pačią 88 metų amžiaus.

SUTAUPĖ \$1.000.

Hancock, Mass. — J. Kuhn turi skustuva, kurio jis nusiskuto 7.488 kartų. Jo tas skustuvas tuomi nepaprastas, jog jo niekuomet negalando. Dabar Kuhn turi 85 metus. Barberiai aprakavo, jog tas vyras skusdamosi visuomet pats sutalpė per savo gyvenimą \$1.000.

NEI VIENAS NENUSKENDO.

Atlantic City, N. J. — Per pereitą vasarą čia jurėje kasdien maudydavosi po 40.000 ir net po 80.000 žmonių, ir nė vienas nenuskendo. Bet vos nenuskendo 911 žmonių. Juos buvo paėmė bangos ir tik pribuvę gyvasties gelbėtojai išgelbėjo.

ANT KIEK PABRANGO DAIKTAI.

New York. — Bradstreet išdavė aprakavimus ant kiek Suvienytose Valstijose dalykai pabrango nuo karės pradžios. Vidutiniškai imant daiktai pabrango ant 56 nuoš. Žinoma, vieni daiktai mažiau, kiti labiau pabrango. Popiera kainuoja veiki tris kartus daugiau, negu prieš karę.

MIRĖ TIK PENKI.

I Meksiko parubežį Suvienyto Valstijos sutraukė 108.000 milicijantų. Iš to burio tik penki ligšiol tepersikyrė su šiuo svietu. Keturi mirė nuo žaidų. Vienas buvo gaves aklosios žarnos uždegimą.

UŽSAKĖ ARMOTŲ.

Suvienyto Valstijų karinis departamentas užsakė daug armotų tokių, kuriomis šaujama į orlaivius. Nusiliedis tos rušies tokių armotų, kurios pasirodė geriausiomis europinėj karėj.

Taip gi užsakyta lengvųjų armotų ir joms pritaikintų bombų. Bombų užsakė už \$1,500,000.

Užsakė bombų ir didžioms armotoms. Užsakė 920 bombų po \$40, 200 bombų po \$600 ir 4.800 po \$230.

Užsakė didelių automobilių gabenimui amunicijos.

GORKIO SUNUS AMERIKE.

Garsaus rašytojo Maxim Gorkio sunus atvyko Amerikon. Jis yra leitenantas ir dalyvavo mušiuose Francijoje. Mušyje prie Arras jam bombos skevelda nutraukė tiesiąją ranką.

VES SEPTINTU KARTU.

Kansas City, Mo. — Jonas Mitchell, 98 metų amžiaus, negras, išsiėmė laisnį vesti našlę 44 metų amžiaus. Nirs jaunav dis senas, bet dar labai tvirtas. Jis turi 11 vaikų nuo 6 pačių, kurias buvo vedęs savo gyvenime.

LAIKRAŠČIAI DVIEJU PUSLAPIJU.

Francijoje popiera taip pabrango, jog net kankurie didieji laikraščiai išaina tik dviejų puslapių. Biednesni ji laikraščiai visai sustojo eję.

MIRĖ SUNKIAUSIAS POLICMONAS.

Chicago policmonas E. Martini, svėręs 431 svarų, persikyrė su šiuo svietu. Jis persikiodavo ir gaudydavo lošikus iš pinigų. Į lošimo vietas lengvai įsibriandavo, nes užgulęs ant durų lengvai jas išlauždavo.

UŽDEGĖ RANKĄ.

Philadelphia, Pa. — Darbininkas John Matthews, 25 metų amžiaus, braukė degtuką, kad užsidegti cigareta. Jo siualto rankovė buvo prisigėrus aliejaus ir tik biskučio liepsnos bereikėjo, kad ją padegti. Tai ir užsidegė rankovė. Visa ranka iki peties baisiai apdegė. Praeiviai užgesino ugnį ir parūpino automobilių nuvežti į ligoninę. Trijų blokų nedavė žvaizvus iki ligoninės sulūžo mašina. Pasitaikė kita ir nelaimingasis buvo nuvežtas į ligoninę.

Tarp Lietuvių pabėgėlių.

IŠ MOKYKLŲ GYVENIMO.

„Žiburio“ gimnazija. Iškelto iš Marijampolės Tambovan „Žiburio“ gimnazijos globėjai parūpino tikrai gražią vietą savo mokinėms vakacijoms praleisti. Gimnazijos auklėtinės gyvena pasamdytame dvare apie 15 verstų atstumu Tambovo. Vieta labai graži, aplinkui miškai, pro patį dvarą bėga upelis; galima naudotis gera maudykle, laiveliu ir tt. Graži gamta, sodžiaus ramumas, pilna liuosybė, tikrai prieteliški santikiai su globėjais labai gerai veikia į auklėtinę sielą. Žiūrnt iš šalies daro įspūdį, kad regi prieš save Lietuvos kampelį. Lankydamasi pas gimines, turėjau progos arčiaus prisiziūrėti „Žiburio“ gimnazijos auklėtinėms. Gimnazija vedama rimtai ir pavyzdgingai. Matyti, kad rūpinamasi ne tik tiktai protą lavinti, bet išauklėti, nustatyti būdą, lavinti jausmus, dailinti apšėjimus, žodžiu sakant, matyti rūpestingų globėjų ranka, norinčių išauklėti, tikras pilietes. Ištikro labai malonų įspūdį daro auklėtinės: visos tiesioginės, naturalios, mandagios, linksmos, švelnios apšėjime.

Gal nujauzdamos sunkią Lietuvos ateitį, „Žiburio“ gimnazistės stengiasi padaryti kuodidžiausią pažangą moksle. Daug mokinių ruošiasi atostogų metu, kad perėjus dar vienos klasės mokslą ir peršokus į augštesnę klasę. Nors man besilankant buvo pasilsio laikas, vienok iš šalies žiūrnt darė įspūdį, kad eina paprastas mokslas — visos mokinės užimtos mokslo darbu. Galima tikrai patarti tėvams ir globėjams leisti savo mergaites „Žiburio“ gimnazijon, nes čionai jos išaugs geromis Lietuvos pilietėmis. Iš „Žiburio“ gimnazijos auklėtinų galima laukti daug naudingų tėvynei darbininkų.

Pirmas valdiškasis pasninkas Petrograde. Diena anksčiau visos Petrogrado dešrinės, mesinės ir tt. iškabino skelbimus, kad antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais užginta parduvinėti mėsa ir mėsiniai produktai. Ant rytojaus valgyklose pietūs išvirta jau su šakniavaisiais ir grybais, žuvia, paukštiena ir žvėriena. Labai perkama pienas; pieninėms rūgiapiūtė. Gyventojai, kas galėjo, susipirkto po daugiau sviesto, kiaušinių ir sūrio. Valdžia daržovėms ir žuvims kainos nenusakė; tuo naudodamiesi pardavėjai, užkurodė neapsakomas kainas daržovėms ir žuvims. Visu-sunkiausia neturėčiams, kuriems teprisieina misti bulbėmis ir silkėmis. Gi ir silkės nesvietiška pabrango: anksčiau mokėta silkei 7-8 kp., gi dabar — 30 kap.

REVELIS.

Revelio Lietuvių Komiteto skyriaus valdyba pradeda vis daugiau ir daugiau veiklumo ir gyvumo rodyti. Įsteigta ir vedama vaikams prieglauda ir mokykla kurioj darbuojasi du mokytojai. Prieglauda gal dar nevisai sutvarkyta del tinkamų vedėjų trūkumo ir mūsų pedagogų savo žodžio gailėjimos, bet reik tikėtis, kad p. Bulotienės prieglaudos garbės globėjos ir komiteto pirmininko p. Narkevičiaus darbštumu ir pasišventimu ūmu laiku visi trūkumai bus pašalinti. Ap-rūpinus mažus vaikelius valdyba pradėjo rūpintis ir suaugusiais. Ir taip, kad išgelbėjus tremtinių mergaičių dorą, kurios dažniausia nustoja netinkamoj draugijoje begyvendamos — nutarta įsteigti mergaitėms darbininkėms bendrabutis, toliau, kad sumažinus vargas seneliams, kurių jau arti 10 amėnų atsirado, pradėta rūpintis jiems prieglauda įsteigti. Nežmiršta ir kitų lietuvių tremtinių: kad pajau-rinus pilną kartumą gyvenimą, kad arčiau visiems susipažinus, suėjus į artimesnę pažintį, sumanyta surengti bendras pasilinksminimas kur-nors už miesto, kaip vietiniai kalba, „žalumynuos.“

Quebec, Kanada. — Buvo užsidegus prieglauda vaikų ir palėgėlių. Užsidegė anksti iš ryto. Bet visus 200 vaikų ir palėgėlių pavyko išgelbėti.

IŠGELBĖJO 200 VAIKŲ IR SENELIŲ.

Rochester, N. Y. — Retsof druskos kasykloje 2.000 pėdų gilumoje buvo paklydęs jaunas vyrukas Niegoldovski, 21 metų amžiaus. Jis pateko į kasyklą, kurioj nebuvo dirbama per 8 metus. Visos elektros šviesos ten buvo prašalintos. Tai per 12 dienų nei jis galėjo rasti išėjimą, nei iškotojai jį galėjo rasti. Gyvasties gelbėtojai rado jį pუსgyvi. Jis sakė, jog bent tris dienas negalėjęs nei iš vietos pasijudinti.

RIBINSKAS.

Nelaimingas atsitikimas. Birželio 27 d. besimaudydamas Čeriomuchoj prigėrė 1-ios lietuvių prieglaudos vaikas — Antanas Judickis, 15 m. Velionies tėvai yra palikę po vokiečiais.

BOGOROTSKAS.

(Maskvos priemiestis). Suklydęs jaunimas. Paminėjus „Vado“ 12 num. prakilnų Bogorotsko lietuvių jaunimą, negalima pamiršti ir blogojo (kad nenuskriaudus): Jeigu sunaudojami grūdai, tai ir pelai reikia sunaudoti, nes ir jie kaip kam tinka. Tais pelais tai yra čia kaikuire Bogorotsko lietuvių jaunikačiai ir merginos. Jie virto kokiais tai, stačiai nakties paukščiais. Jų vadu yra vienas klajūnas iš Rygos. Aplink jį susispietę dar keletas iš Lietuvos atvykusio jaunimo. Jie žymiansi Bogorotske tarp lietuvių jaunimo savo ištivirkimu. Yra ir daugiau, tik jau ne taip žymių, kurie vienijasi su vietiniais rusų darbininkais, gerai žinomais savo ištivirkimu.

Ar gi negalėtų mūsų vaikai ir merginos, tos mūsų geltonkasės sesutės, prilygintos lietuvių dainose prie žaliosios rūtėlės, tarpe savųjų pasilinksminiti. Išties, ar nesmačiau būtų tarpe mūsų dorojaujimo, liuosu laiku pažaisiti „Karvelėlių“, „Suktinų“ ir kitus mūsų tautinius žaizlus. Niekas neužgina ir pašokti. bet ne kokius ten svetimuosius „Kazačkus“ ir kitus kvailius tampymosi. Ar gi tai gera ir

gražu mums lietuviams, tran-kyties kur pakampėmis su „kondžom“, dvokiančiais vietiniais rusų vaikiniais, pas kuriuos kiekvienas žodelis bei daina ausis verčia užsikimšti ir nusispiauti. O išeis mūsų skaitaveidė sesutė-lietuvaite, ta dainelėse apdainuota — žaliuoj rūtėlė su koku kareiviu ar vežėju „kazačka“ šokti, tai išties, net paties pragaro šeiminko lūpos gali perplyt besijuokiant. O ar tai gražu. Gėda tau, jaunime, už tokį elgimasi. Ar gi mus tokius išleido į svetimą šalį Lietuva-motutė.

Kaip drįsime mes akis pakelti sugrįžę į tėvynę, sutinkantiems mus tėveliams, broliams ir sesutėms. Mūs tėvynė dora ir skaiti, o mes grįšime ištivirkę, ištaute, pamiršę savo tėvučių kalbą ir papročius. Gal tik žvirbliams iš kanapių baidyt ir derėsime.

IŠGELBĖJO 200 VAIKŲ IR SENELIŲ.

Quebec, Kanada. — Buvo užsidegus prieglauda vaikų ir palėgėlių. Užsidegė anksti iš ryto. Bet visus 200 vaikų ir palėgėlių pavyko išgelbėti.

12 DIENŲ DRUSKOS KASYKLOJE.

Rochester, N. Y. — Retsof druskos kasykloje 2.000 pėdų gilumoje buvo paklydęs jaunas vyrukas Niegoldovski, 21 metų amžiaus. Jis pateko į kasyklą, kurioj nebuvo dirbama per 8 metus. Visos elektros šviesos ten buvo prašalintos. Tai per 12 dienų nei jis galėjo rasti išėjimą, nei iškotojai jį galėjo rasti. Gyvasties gelbėtojai rado jį pუსgyvi. Jis sakė, jog bent tris dienas negalėjęs nei iš vietos pasijudinti.

PRADĖJO RINKTIS.

Bostono operos artistai pradėjo jau rinktis. Jau pribuvo 93 artistai. Daugelis jų pribuvo iš Europos. Operos sezonas prasidės pradžioj lapkričio mėnesio. Per tą laikotarpį darys repeticijas.

Užsisakykite „Darbininko“ kalendoriaus didesnėse kolonijose tūksantčiais, mažesnėse simtais ekzempliorių.

„Darbininko“ kalendorius bus geriausia pritaikintas plačiosioms minioms lridinys.

Tame kalendoriuje bus daugybės žinių, reikalingų ir naudingų darbininkams.

Visi kalendoriaus straipsniai bus parašyti aiškiausioje, dailiausioje kalboje.

Kalendorius bus papuoštasi įvairiais paveikslais.

Žinokite gerai, jog visi kalendoriaus straipsniai ir raštai bus INDOMŪS, NAUDINGI, AIŠKIAI, SUPRANTAMAI parašyti.

Delegatų kelionė Lietuvos Didžiosios karės metu.

DR. J. BIELSKIS.

(Tąsa.)

Tuom-pat laiku atvažiavo iš Amerikos (iš Ohio valstijos) į Prūsus koksai ten Alfred Nippert, vice-pirmininkas komiteto teikimui pašelpos Prūsijai. Jisai atvežė penkis milijonus markių (apie milijoną dolerų), kad sušelpus ir atstaičius sunaikintą Prūsiją. Lietuvos delegatai net ir kelį centų negalėjo duoti, nes jiems patiems padengimui kelionės lėšų labai mažai buvo induota.

Kaune yra atvtryta nuo Dvinsko keli tūkstančiai gyventojų, nes ten dabar smarkūs mušiai. Dauguma iš jų atvartytųjų yra lietuviai; jie laikomi apie Žaliąjį Kalną, jų gyvenimas yra apgailėtinas, daugelis iš jų jau išmirė badu.

Zalasis Kalnas ir visi tenai esantieji namai su daržais ir sodnais, kurie pirmiaus priklausė rusams, dabar yra Kauno miesto nuosavybe. Miesto valdyba paskyrė p. Banaitį, kaipo prižiūrėtoją tos apielinkės. Kartą p. Banaitis nusivedė mane parodyti savo "ūkės." Sutikome bevaikščiojantį po daržą apdirkšį, basą žmogelį. Užkalbinom. Kalba prastai lietuviškai, iš pasikalbėjimo sužinojau, kad ir jisai yra atvartytas nuo Dvinsko, jis yra dvarininkas, turėjęs net keletą dvarų, bet visas jų turas tapo sunaikintas. Dabar čia p. Banaitis jam davė stubą su daržais, taigi ir darbuojasi žmogelis.

Ne jisai vienas, bet daugelis Lietuvos dvarininkų tapo elgetomis.

Vyriausiu Lietuvos valdytojų yra rytų fronto vyriausias karvedis von Hindenburgas. Kauno ir Kurlandijos gubernijų valdytojų yra Kunigaikštis Izenburgas. Vilniaus ir Suvalkų gubernijų valdytojų yra grafas York.

Vilniaus miesto obergubernatorium yra Pohl iš Tilžės. Kauno miesto valdonas miesto Tarybos, kuri susideda iš vietinių gyventojų; be žydų ir lenkų, įeina ir lietuviai, p. Rikčiulingis, Daugirdas ir keletas kitų.

Miesto Tarybos nariai dėvi tam tikrus ženklus. Tie ženklai indomūs tuomi, kad ten pabriežiama lietuviškumas; jie yra apvalūs, apie tris colius dijometre, viduryje tauras (Kauno miesto žymė), apie taurą randamas apskritulis, paskum geltonas, o ant galo žalias, tai neva turėtų reikšti lietuvių tautines spalvas (šiai visi kiti pripažinta raudona, baltą ir žalia, kaipo tautiškas spalvas).

Šių ženklų sumanytoju yra p. Daugirdas, Kauno muziejaus tvarkytojas.

Del lengvesnio sutvarkymo Kauno miestas yra padalintas į tris skyrus ("učastkus") ir kiekvienam skyrui yra paskirtas valdininkas. Vieną iš tų skyrų valdo p. Pikčiulingis (lietuvis).

Kauno ir Kurlandijos gubernijų valdytojas, kunigaikštis Izenburgas, yra giminietis Austrijos imperatoriaus, jisai yra didelis lenkų šalininkas, taigi ir jo štabas susideda iš lenkų pažinčių ir žydų.

Visokių mažesnių policijos valdininkų vietose tupi lenkai ir žydai.

Lenkai turėdami augštą valdininką, kuris jiems pritaria, pradėjo visokiais būdais platinti tą taip Lietuvai pragaištingą ligą — lenkystę. Jei lietuviui negalėdai išleidinėti laikraštį, tai tik per lenkų intrigas. Lenkai beveik visose šalyse turi prisisteigę komitetai, per kuriuos renka aukas neva šelpimui nukentėjusių nuo karės ir skelbia Europoje, kad jie šelpia ir Lietuvai, bet jie tuos surinktus pinigų sunaudoja Lietuvos lenkinimui. Jie naudoja lietuvių neturtingumą, steigia prieglaudus ir ten priima tik tuos, kurie kalba lenkiškai. Mes neapnūpiname savo vargšų ir jie yra priversti lenkinti savo vaikus, kad išgelbėtų juos nuo mirties.

Kartą mudviejm besant su reikalais policijoje, atėjo senatė. Rodydama kortelę, klausia lietuviškai, ar jau jai paspartas yra parengtas. Vienas iš valdininkų, pažūrėjęs į kortelę, atsakė lenkiškai: "pezydz za ezternacie dni i dostanesz," tą sakydamas paėmė senatę už akyklaklės ir išstūmė pro duris.

Mudu tą matydami pavadinome ją atgal ir paklausėme ar jį suprato kame dalykas. Jį atasko kad ne, nes tik lietuviškai temokanti.

Zinoma, mudu tą įsitėmijom, kad paskum perstačius aukštesniai valdžiai.

Kauno gyventojams nevalia niekur išeiti be tam tikro leidimo, kurs labai sunkiai yra gaunamas. Pašalinti negalima vaikščioti tik iki dešimtai valandai vakaro, vėliaus pasirodžiusį bandyti pūgimie bausme.

Kauno gubernija yra padalinta į dvidešimt apskrįčių. Iš vieno apskričio nevalia išeiti be tam tikro leidimo. Kiekvienas pilietis nuo dešimts iki šešiasdešimts metų amžiaus privalo turėti paspartą su savimi ir foto grafija.

Susirašinėti galima tik vokiškai ir ku trumpausia, ir tik su tomis vietomis, kur kraštas randas, o tų kraštų tik kelios visoj Lietuvoj.

Turėdami prieš akis tokius reginius, ir iš to spręsdami visos Lietuvos padėjimą, tuoj mudu kreipėmės prie valdžios su prašymais — reikalavimais, nurodydami netikusį dabartinį Lietuvos valdymą ir reikalavome pirmiaus žodžiu, paskum raštu, kad būtų padaryta sekanti dalykai: 1) Kadangi čia Lietuva ir jos gyventojai kalba lietuviškai, tai kad visose valdiškose vietose būtų lietuviškai kalbantis žmogus, nes gyventojai lenkiškai nesupranta (čia nupiešėva aną atsitikimą su senute ir keletą kitų lenkų šunybų.)

2) Kad Lietuvos gyventojams būtų pavelyta susirašinėti lietuviškai, ne tik ant vietos, bet ir su užrubežiu (Amerika).

3) Kad būtų pavelyta išleidinėti lietuviškus laikraščius. (pralotus Dambrauskas padavė prašymą, kad jam būtų pavelyta leisti laikraštį, bet jau antras mėnuo kaip negauna atsakymo.)

4) Nors ir pavelijo steigti lietuviškas mokyklas, bet kadangi lietuvių inteligentija yra išsimėčiusi po visą Lietuvą, vienur jų yra net per daug, kitur visai nėra, taigi tulose vietose trūksta mokytojų. Delei apskunkintos komunikacijos jie negali važinėti ten, kur jie yra reikalingi; tas pats ir su mokiniais, (gimnazistais) gyvenančiais kaimuose ir miesteliuose. Tas labai trugdo apšvietos darbą, taigi reikalavome, kad būtų palengvintas žmonėms kilnojimas iš vienos vietos į kitą.

5) Kadangi Lietuva labai nukentėjo nuo karės ir daugelis jos gyventojų badauja, ir iki šiol nebuvo galima jiems priduoti pašelpos del stokos komunikacijos ir nebuvo galima žinoti, kur kas gyvena. Taigi dabar atvažiavus Amerikos Lietuvių Tautos Tarybos ingalioitiniams, kad būtų jiems pavelyta oficialiai važinėti po Lietuvą (čia nurodėme vietas, kur norėtume važiuoti) ir atgaivinti šelpimo komitetus, o kur jų nebuvo, ten suorganizuoti naujus. Ir kad paskum vokiečių valdžia juos pripažintų.

Šiuos ir keletą kitų reikalavimų pastatėme vokiečių militarei valdžiai.

Už savo dienų gauname atsakymą į reikalavimus. Priežastis, del kurios nebuvo lietuviškai kalbančių žmonių prie valdiškų istaigų, yra tame, kad neranda užtektinai lietuvių, kurie mokėtų vokiečių kalbą, bet kaip tik rasis, tuoj bus visur pastatyti. Su susirašinėjimu irgi tas pats, — stoka cenziurų mokančių lietuvių ir vokiečių kalbas. Tuoj pavelija pralotui Dambrauskui išleidinėti "Ateitį" ir yra viltis, kad pavelys leisti "Draugija."

Taip-gi prižadėjo daryti viską, kad palengvintus gyventojų susisiejimams.

Nekurie dalykai tuoj tapo įvykinti. Sunys tapo paliusuoti nuo takų, nes pirmiaus reikėjo mokėti už šunų laikymą kaimuose po dešimts markių, o miestuose po trisdešimts markių iki metus.

Į mudviejų reikalavimą, kad pavelytų oficialiai važinėti po Lietuvą, atsako kad tas yra labai keblus dalykas, vien delto, kad daugelis iš tų vietų, kurias mudu noriva atlinkyti randasi netoli mušų lauko. Jokių nacionališkų komitetų vokiečių valdžia oficialiai nepripažįsta ir daugelis kitų priežasčių tapo surasta. Nežiūrint į tai, Kauno ir Vilniaus komitetai yra pripažinti. Jie kas dvi savaiti laiko posėdžius, kuriuose dalyvauja policistas ir pasiima kopiją protokolo. Tas pats ir su "Saulės" Draugija. Jos valdyba taip-gi pavelyta laikyti susirinkimus, bet mudviejm atsako, kad jie oficialiai jų nepripažįsta. Matyt, jie nenori priduoti tam dalykui didielios svarbos.

Pašelpą, girdi, vokiečių valdžia priims su padėka; kas tik bus prisijusta bus pridota tiems, kuriems tas bus siunčiama. Šelpime, vokiečių valdžia nepripažįsta nacionališkumo; viskas kas tik dabar yra prisunčiama, nežiūrint kas ir iš kur siunčiama, yra dalinama visiems Lietuvos gyventojams lygiai, be skirtumo tautos ir tikiybos. Bet, kadangi lenkai ir žydai yra gavę daug pašelpos nuo savo giminių, o lietuviai ikišiol labai mažai tebuvo šelpiami savo tautiečių, taigi čia vokiečių valdžia padarysianti išimti, ir viskas kas tik bus prisijusta lietuviams, ir bus jiskas (lietuviams) išdalinta. Mudu paaiškinom, kad lietuviai nepasitiki vokiečiais ir nenorės siusti pašelpos savo gminiečiams per jų rankas.

Vokiečių valdžia proponuoja mudviejm, kad ingalioitumėm du žmogus: vieną Kaune, kitą Vilniuje. Jūdviejų priedermė būtų prižiūrėti valdžios darbą aukų dalinime, ir reikalui prisėjus, galėtų pareikalauti nuo valdžios atsakaiti. Mudu tą gerai apsvarstė ir matydami, kad vargiai kitaip bus galima padaryti, sutikome ingalioiti Kaune p. Banaitį, o Vilniuje p. Smetoną. Taigi dabar, kuomet bus galima siusti Lietuvon drabužius ir maistą, tai tas bus dalinama žmonėms per valdžią ir tik tuodu veikėju, (p. Banaitis ir Smetona) prižiūrės, kad viskas teisingai būtų atliekama.

Dar kartą pareikalavė, kad pavelytų atlinkyti nors didesnius miestus, kaip Vilnius, Vilkaviškis, Šiauliai etc. Ant to galitino atsakymo dar nedavė, bet iš viso ko matyt, kad vargiai pavelys ir bene tik turėsim užsiganėdinti vien tik Kauno pamatymu.

Mudviejm beesant Kaune, iš visų Lietuvos kraštų šimtai žmonių ateina pas mus, kad sužinotų ką nors apie Ameriką. Visi jie norėjo induoti laiškus, kad parvežtumėm jų gimimėms. Žinoma, su širdgela, turėjome atsisakyti, nes laiškus vežioti yra draudžiama.

Nors ir Kaune būdami, bet pagal tų visų žmonių pasakojimą galėjome orientuoties apie Lietuvos padėjimą. Tas mus dar labiau paskatino, kad pamačius tulas Lietuvos vietas; svajojome kokiū čia būdu išgavus leidimą. Pagaliaus nutarėm reikalauti, kad pavelytų atlinkyti savo gimines. Užsirašė vardus ir pravarde mudviejų giminių ir vietas, kur jie gyvena, nes, mat, jie pirmiaus sužino ar tikrai tas ir tas ten gyvena, o paskum tik duoda leidimą (jeigu jų duoda). Padavė prašymą, išlaukėme net aštuonias dienas ir tik tuomet atsako, kad važiuoti negalima. Tuomet mudu net su pyktumu pareikalavome, sakydami, kad jei jūs bijoties, kad kartais mudu nuvažiuavę kaiman nepadarytume ką nors jums "blogo," tai duokite mudviejm žandarą, duokite du, tegul jie mus daboja; jų kelionė mudu apmokėsiva, bet leidimą atlinkyti savo gimines turite mudviejm duoti.

Jau aštuoni metai, kaip nematėva savo tėvų Girdėjome, kad tase vietose buvo baimūs mušiai ir jau antri metai kaip nieko nežinome apie savo giminiečius, nežneme koksi yra jų likimas, ir dabar atvažiavę iš už jurių, iš tolimos Amerikos ir būdami tik už kelių mylių nuo savo gimtinės, negalime pasiatyti su savo seneliais gimdytojais, suraminti nuhiudusių jų širdį.

Užsimastė vokiečiais, nežinojau ar tai mudviejų malonūs balsai (kaip lakštingalo, kurs už kalno kumelius piama), ar tai tie poetiški žodžiai pasiekė vokiečio akmeninę širdį, o gal ta baimė įsivaizdinta keršto, bet gana to, pagaliaus pavelijo važiuoti savo gimtinėn, bet tik į nurodytas vietas, t.y. kun. Bartuškai Suvalkų gubernijon jų gimtinėn, o man Kauno gubernijon, per Raseinius į Titavėnus ir atgal Kaunan, (taip, žinoma, turi būti pažymėta, kad ir atgal, nes kitaip tai neįsileidžia) tam laiko duota tik penkios dienos; tame skaitliuje ir ta diena, kurioje išdavė paspartą.

Gavęs leidimą kun. Bartuškai tuoj ir išvažiavo. Man traukinio tą dieną nebuvo ir garlais vis tik sekantį rytą teišplaukia vis tik sekantį rytą teišplaukia. Man prisėjo laukti sekančios dienos, bet jau teliks tik keturios dienos. Ką čia daryti. O jeigu kartais prisieitų eiti pėsčioms, tai nedaečiau nei į vietą kuomet mano leidimo laikas pasibaigtų. Grįžtu atgal prie valdininkų, reikalaujamas, kad paigintų laiką. Čia vėl daug vargo ir visokių nesmagumų, bet pagaliaus pridėda man dar vieną dieną. Išdavė tam tikrą popierį, ant kurio pažymėta, kad galiu keliauti traukiniu, laivu, arba arkliais, o taip-gi ir pėsčias, jei taip patinka.

Čia turiu pažymėti, kad Nemunas yra labai saugojamas. Visos valtys yra surinktos ir net vietiniams gyventojams nevalia plaukioti valtse po mirties bausme. Girdėjau, kad tas pats ir su kitomis didesniomis upėmis. Sekantį rytą apie penktą valandą jau buvau ant laivo "Birute," kurią vokiečiai atėmė nuo rusų. Tuoj mes ir išplaukėme. Pasirodo, kad ant laivo yra tik du pasażieriu; mokytoja, panelė Sukytė, iš Jurbarko, kuri buvo atvažiavusi Kaunan, kad parsivežti mokykloms lietuviškų vadovėlių. Daug indomųjų dalykų man papasakojo iš atsitikimų karės laike. Jurbarko jokios blėdies nepadaryta, bet apielinkėse buvo gana smarkių mušų.

Plaukiu Nemunu, apart puikių augštų Nemuno krantų, daugiau nieko nematy. Priplaukėme Sereždžiū. Šio miestelio tik kelios stubos išlikusios, o šiaip vien griuvėsiai. Jurbarkan.

Apie dešimtą valandą priplaukėme miestelį Borkus taip-gi jau čia man reikia išlipi. Mano kelionės draugė nuplaukė Jurbarkan.

Atsistojau ant Nemuno kranto ir žvalgausi, kur-gi tas Borkų miestelis? nugi tarp krumpų pamačiau keletą stubelių. Turbūt čia tie Borkai ir bus. Iš čia turime važiuoti į Raseinius; apie penkias (rusiškas) mylias kelio Manau, tai niekis. Pasisamdysiu gerą vežėją ir netrukus mane nuvež.

Perėjau per visas stubas beieškodamas vežėjo, bet pasirodo, kad iš dešimties ūkininkų tik vienas tėjuri arklį, bet apie penkių mylių kelionę nei nemanyt, negalima, nes prisieitų patį arklį vežti.

Klausiu ūkininko, kasgi pasidarė su arkliais, gal jau mašinomis žemę dirbate, kad nelaiokite arklį? Ve, ką-man ūkininkas atsako: "eik, eik tamstele, ką čia mašinos, tai tik vokiečiai joms knise mūsų šventą žemelę, štai aš turėjau penkius arklius, bet rusai traukdami paėmė keturius, o atėję vokiečiai paėmė paskutinį. O ar užmokėjo tamstai už paimtus arklius. Kur-gi, tamstele, jie mokės, išdavė raštą, tai gal (gal?) po karės ir užmokės," liūdniai atsakė man ūkininkas. Tą žodį "gal" jisai ištarė tarsi megindamas save nuraminti, bet galima buvo patėmyti, kad jisai pats netiki, kad bent kuomet nors jam kas atlygintų. Parodė jisai man tuos "raštus," kuriuos gavę už arklius ir kitus gyvulius.

Nekurie iš jų skamba šitaip: "Iš tos stubos išvijau 200 žiurkių" ir neperskaitomas parašas. Arba kitas: "Tas muzikas turi 500 utelių." Klausiu ūkininko, už ką jisai gavo šitą "dokumentą," "nugi, už mano geriausį arklį."

Kiti jo raštai, kuriuos gavę už kitus gyvulius (už karves, avis, kiaules ir t.t.) irgi panašiai skamba. Tarp tų visų tik vieną radau, kuris oficiališkai išduotas ir pažymėta, kad paimta karvė vertės 300 markių, seka parašas komendanto ir to komendanto antspauda.

Užėjau buvusion smuklėn, kad nors kiek susiildzius, nes buvo labai šalta diena; labai vėjauta ir snigo, nežiūrint to, kad buvo 13 diena gegužio. Pasirodo, kad žydėlis turi šokių tokių arklį, bet pareikalavo šimtą markių už nuvežimą į Raseinius (apie 50 rublių), nes girdi, viena, kad jisai turi sulaužyti savo šabasą, o antra, avizos brangiai kainuoja. Pagaliaus ir tas, girdi, kasgi gali važiuoti tokioj biaužioj dienoj.

Besiderant man su žydu, prie smuklės atvažiavo žmogus su pora arklų. Labai nudžiugau pamatęs, bet paklausus ar jisai negalėtų nuvežti mane į Raseinius, ūkininkas nenorėjo ir kalbėti. Girdi, neturįs leidimo važiuoti Raseinių apskričiai, nes jisai priklauso prie Jurbarko apskričio. O ir jo žmona ir vaikai nežinotų, kur jisai dingio. Nusisuko žmogutis ir rokuojasi su žydu. Supykęs jau rengiaus eiti pėsčias, bet čia žydas mane sulaukė, sakydamas kad šis žmogus mane nuvežtų, jei jam duosiu bent 50 markių. Sutikau mokėti; ne kas ir pėsčiam eiti 35 verstus, o dar čia vėjas ir priešaki, prie to dar sniga.

Matyt, mano vežėjas, kaip vežė mėsą, taip ir atvažiavo su tomis pačiomis kriptėmis. Biskį įmesta šiaudų, taigi susiriečiau kriptėse, kaip šuva ant girnų, ir pasileidome Raseinių linkui. Pakeliui sustojom beveik kiekviename kaime, kad pasikalbėjus su žmonėmis. Papasakojo man visokių atsitikimų ir baisenybių iš karės laikų. Tikiuos, savo laiku plačiau aprašysiu šiuos dalykus. Čia nors trumpai pamynėsiu kaikiuriuos atsitikimus.

Matydami rusai, kad vokiečių pagaliais ir kumščiais sumušti negalima, (nes kitokių ginklų tuomet neturėjo) traukėsi atgal ir bėgdami iš Lietuvos, naikino viską, ką tikrai suspėjo: degino namus ir visą turta; javus naikino tiesiog ant laukų; degindavo, arba nukirdavo šakotą eglę, prikabina prie viršūnės porą arklį, sėda ant arklų kazokas ir, dui, su egle po laukus kiek tik arkliai iškerta.

Visus gyventojus ir gyvulius varė į Rusijos gilumą, bet kuomet vokiečiai pradėjo minti rusams ant kulnų, tuomet jie liovėsi varę gyventojus, bet gyvulius šaudė, piovė ir kitokiais būdais naikino ant vietos, kad tik nepatektų vokiečiams, vėliaus ir tą liovėsi darę, nes vokiečiai netik minė jiems ant kulnų, bet pradėjo graibyti už apykaklės. Tuomet jau rusai žiūrėjo, kad tik išnešus sveiktą savo kudušą.

Kiek merginos nukentėjo nuo kareivių, tai jau baisu ir prisiminti. Griebės nabagės visokių priemonių, kad tik apsisaugojus nuo tų brutalų. Persirengdavo senutės drapanomis, tepdavo kelnę anglimi, pagaliaus net degindavo savo veidus, kad tokiu būdu pagadinus savo dailumą, ir šimtų kitokių būdų griebtasi, kad apsisaugojus nuo žvėriškų kareivių.

Vokiečių kareiviai taip-gi emė kas papuolė. Vargšai Lietuvos gyventojai. Ne tik kad atimta nuo jų viskas, bet dar jie turėjo pristatyti savą turta iki gelžkelio stoties. Nekartą tekdavo važiuoti net kelio kilometrų su tik ką paeinančiu arklju. Už tai ne tik kad negaudavo užmokėsio, bet dar pasitaikydavo, kad grįžtant namo, būdavo areštuoti, nes, mat, per miestą vėlai nevalia važiuoti.

Vienas iš didesnių kaimų, kur ilgėsi laiką stovėjome ir užkandėme, čia buvo, tai Šimkaičiai. Čia kelias žamų sugriauta. Pasakiau, kad esmi iš Amerikos. Tuoj visas kaimas susirinko apie mane, net darbininkai iš laukų parėjo. Čia vėl ta pati pasaka apie karės baisenybes. Uždavinėjo man visokių klausimus: pirmtinis buvo: "Ar dar liko ten, Amerike, kiek gyvų žmonių?" Klausiu jų, kodėl jie užduoda tokius klausimus. Nugi, girdi, pas mus yra tokis gandas, kad Amerikoje karė, visi fabriakai sustoję, prasiplatino visokios epidemijos, žmonės susikibę šoka nuo tiltų kad pasiskandinus ir t.t.

Zinoma, paaiškinau, kad tas viskas yra netiesia ir kad Amerikoje dabar kaoramiausi laikai ir kad jų giminiečiai yra pasirengę juos sušelpi.

Čia man papasakojo kokiąs būdais stengtasi apsaugoti savo turta. Goti savo turta nuo kareivių. Nešė į girias, kasė ką galėjo į žemes, klėtyse darė dvigubą sieną ir į tarpą pripildavo javų, taigi kurių klėtys nesudegė, tiems pasisekė šiek tiek javų išgelbėti. Tautkus, sviestą ir mėsą dėdavo į puodines, paskum puodines apkdavo lentukėmis, pavydale špokinyčios ir inkeldavo į medį; ir daugelis kitokių priemonių panaudota kad paslėpus sau šiek tiek maisto.

(Toliaus bus)

Protokolas.

N. A. Lietuvos Vyčių Apskričio Valdybos Susirinkimo.

N. A. Lietuvos Vyčių apskričio valdybos susirinkimas įvyko nedėlioje, rugsėjo 3, 1916, antrą valandą po pietų "Darbininko" ofise 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Į susirinkimą pribuvo sekančios ypatos: Pranas Zataveckas — pirmininkas; Elenora D. Saltėniūtė — vice-pirm., Jonas J. Ramanauškas — sekretorius, ir kviesti svečiai vyčiai, Maksimilijonas Kubilius, Antanas Navikas, Ona Šimbeliūtė, Bronislava Gecevičiūtė ir Liudvisė Kubilienė.

Susirinkimą atidarė pirm. Pranas Zataveckas. Pasakė trumpą kalbelę kas link tikslo susirinkimo, būtent, kad yra reikalas išrinkti organizatorių, kuris suorganizuotų naujas kuopas, stiprintų esančias ir tobulintų Vyčių veikimą. Kad jam palengvintus darbą apskričio valdyba surengs jam maršrutą po tas kolonijas, kur bus galima susižinoti su vietos gyventojais. Visi tam sumanymui pritaria ir Jonas J. Ramanauškas liekasi išrinktas organizatorium iki sekančio valdybos susirinkimo. Pagelbininkais organizatoriais išrinkti Maksimijonas Kubilius, kun. F. K. mėsis ir A. F. Kneizis.

Pakilo klausimas apie važinėjimą vienos kuopos artistų lošti teatru į kitas kolonijas. Visi pritaria, kad tas daug prisidėtų prie pakėlimo Vyčių veikimo. Nutarta, kad apskričio sekretorius vėl iš naujo pareikalautų iš kuopų surašus veikalų, kuriuos kuopų nariai galėtų perstatyti kitose kolonijose.

Šiame susirinkime buvo svarstyta apie padaviną sekančio sumanyto centro valdybai ant apsvarstymo: kad būtų tinkama ypata paskirta "Vyčio" r. daktorium ir Vyčių organizatorium, kuris redaguoatų "Vyčių", važinėtų po kuopas ragindamas jas prie uolesnio veikimo ir rinkdamas paskolas del įkurimo "Vyčio" spaustutuvės. Kadangi ši ypata turėtų visą savo laiką šiam dalykui padėti tai reikėtų jam mokėti nemažiau kaip \$1,000 iki metus. Nutarta šį sumanymą paduoti Centro valdybai del apsvarstymo.

Jei šis sumanymas būtų Centro valdybos priimtas, tai N. A. Apskričio paduoda į kandidatatus del tos vietos pirmininką Joną E. Karosą.

Nutarta, kad jeigu kokiam nors atsitikime tarpe kokios kuopos narių iškiltų kokie nors nesusipratimai, apie tai turi būti pranešta apskričio valdybai, o ji iš savo pusės stengsis sutaukinti.

Kadangi pereito suvažiavimo Apskričio valdybos nutarimai dar neišpildyti, tai nutarta, kad jie be jokio atidėlio jimo būtų pildomi.

Pareikalauti, kad kuopos užsimokėtų savo paskirtą duoklę po du centu ant metų nuo kiekvieno nario į Apskričio išdą.

Nutarta, kad sekretorius išsiuntintų kuopoms atsišaukimus, kad Vyčiai visomis savo spēkomis remtų spaudos savaitę ir organizuotų Tautos Fondo skyrus.

Ant galo kilo klausimas apie surangimą šio apskričio bendro programo, kuris įvyktų Bostone ir kurį remtų ir dalyvautų nariai iš kiekvienos kuopos. Pelnas tokio programo eitų į apskričio kasą. Nutarta, kad apskričio valdyba išdirbtų plenus del surangymo šio programo ir pasiųstų kiekvienai kuopai del užtvirtinimo laike diejų savaičių.

Tuomi susirinkimas likosi ubaigžtas.

Pirm. Pr. M. Zataveckas, Sekr. J. J. Ramanauškas.

Spaud. Savaitės reikalai

KAT. SPAUDOS SAV. REIKALAI.

Iki Katalikų Spaudos Savaitės beliko vos trys savaitės laiko, o dauguma kolonijų dar neturi įsisteigę Katalikų Spaudos Komisijų, be kurių negalima bus tvarkingai katalikų spaudos platinimo darba vykdyti. Todėl, kurios lietuvių kolonijos nori prie katalikų spaudos platinimo darbo prisidėti, tegul tuojaus susiorganizuoja ir visas spēkas intempia taip, kad ne liktų nei vieno lietuvių ir lietuvių, kurie apie katalikų laikraščius ir knygas tą savaitę nesužinotų.

Katalikų Spaudos Savaitės pasisekimas priklausys nuo to, kaip kolonijose bus suorganizuota spaudos platinimo darbas. Kuri kolonija turės daugiau katalikų spaudos darbininkų, ten daugiausia ir laimėjimų pasirodys.

Dauguma lietuvių katalikų noriai eina į prakalbas pasiklausyti apie katalikų spaudą ir jos vertę. Tai labai gražus dalykas, bet daug daugiau naudos mes susilaukume, jei visi kaip vienas eitume iš stubos į stubą ir ragintume savo brolius ir sesutes užsirašyti katalikišką laikraštį ir nusipirkti katalikišką knygą. Tą kiekvienas katalikų spaudos prietelius, platintojas ir remėjas turi prisiminti.

Katalikų Spaudos Komisijos reikalaukite iš katalikiškų laikraščių administracijų kvitų-knygelių prenumeratomis rinkti.

J. E. K.

RENGIMĖS PRIE KATALIKŲ SPAUDOS SAVAITĖS.

Štai jau ir nelabai toli lietuvių Katalikų Spaudos Savaitė. Kelios savaitės ir bus čia jau, senai laukiama, senai rengiamam praplatinimui katalikų literatūros, išaiškiniui prakalbam, kas tai yra spauda, kokią ji turi galę ir įtaką ant žmonių proto ir kokios yra pasekmės iš skaitymo gerų ir blogų laikraščių ir knygų.

Socialistai, kurie pamynę Lietuvos Tautos principus, išsivadėję lietuvių, ir-gi žada rengti savo savaitę, žada platininti savo raštus tarp tamsių žmonių. Mūsų-gi vargšai žmoneliai — tamselėliai, neatskirdami pelų nuo grūdų, išgirdę saldžius ir pilnus laimės gyvenimo prizadėjimus, kimba prie anų, kaip musės prie klijuoto popierio, manydami tikrai gausią laimę ant šios vargų pakalnės. Klausu jų basamoniškų prakalbų, skaito anų visokius šlamštus ir patys prisideda platinimui jų visokių raštų.

Štai, broliai ir sesutės! Ateina Katalikų Spaudos Savaitė; katalikų sakau, nes esate visi katalikai, visi sūnumis Tėvynės Lietuvos, taigi stokitė visi į darbą, platinkite katalikišką spaudą, eikite į rengiamas prakalbas, prisirašykite į geras katalikiškas Draugijas, ypatingai prie Katalikų Spaudos Draugijos, kurios vadinamini tikslu yra platininti sveiką žmonių protui literatūrą katalikų dvasioj. Yra tai viena iš naudingiausių draugijų, nes šioje galdynėje spaudoje yra visa galybė.

Stelbkitės po vieną vėliava Lietuvos Vyčių, kurie krikščioniškais ginklais apsiginklavę, lyg kareiviai stovi ant sargybos tifybos ir tautos. Prisirašykite prie didžiausios organizacijos — Darbininkų Sąjungos, kuri yra sutvėrta ir rėdoma pagal mokslo Kristaus,

Mes, katalikai, kurie klausom Kristaus Bažnyčios mokslo, negalime nusigrįžti ir nuo tų, kurie mus visokiais būdais šmeižia, persekioja ir niekina. Jų tarpe turime platininti darą, katalikišką spaudą. Jie yra nelaimingi! ir jie nupuolę nuo doros pamato, tankiai per klaidą, per nežinojimą per išiplatinimą lietuvių tarpe pragaištingos tvirkinančios spaudos.

Tą nelaimingąjį suklaidino nešvarioji spauda. Žiūrėkime ką daro mūsų prišai, kurie šimtus dolerių Mockaus blevizgotojo bilos vedimui sudeda.

Broliai, jeigu mūsų priešai bedieviai gali šimtus sukrauti pragaištingam darbo varymui, tai kaip mes begalime gailėtis keletos centų ar aukauti savo darbą, pasišventimui savos-gi spaudos platinimui.

Mes varome ne pragaištinga, bet dorą darbą. Tad rengkimės su pasišventimu prie Katalikų Spaudos Savaitės.

Volungis.

kunigaikščio meilės. Nepamirškite taip-gi, kad Blaiviniukų draugija daug jums žada atityje, nes žmogus tar-naudamas alkoholiui nieko gero nuveikti negali.

J. T.

SPAUDOS INTEKMĖ.

Kad spauda daro ant kiekvieno žmogaus nepaprastai didelę intekmę, palenkdamą jį vienon ar kiton pusėn, tą mes aiškiai visi matome. Spauda visuomet didesnę intekmę turi ant jaunimo, kaip jau ant pasenusio žmogaus. Taigi kokią spaudą mūsų jaunimas skaitys, tokiais keliais ir žengs.

Spauda iš doros tikinčio jaunikaio, nors ji būtų ir nešvariausia — bedieviškiausia neįstengs išplėsti greit į dorybės ir tikėjimo, taip lygiai ir dora, katalikiška spauda vienon sykiu nepatrauks ant doros kelio jau senai išklydusio, ištvirkusio jaunikaio ar mergaitės. Stipriai prisirišusių, kaip priš gero tikslo, taip ir prie blogo sunku yra ir spaudos galybei umu laiku juos permąnyti. Žmogus visada yra linkęs daugiau prie blogo, nei prie gero; užtai jau pusiau išklydusiam jaunikaio stoviniukam jau ant pusiaukelio ištvirkimo, užtenka kelis kartus paimti į rankas nešvarų tvirkinantį laikraštį ar knygą ir tas, pusiaukelyje stovėjęs jaunikaits, lieka bedieviškos tvirkinančios spaudos auka.

Kad taip yra, nereikia ir ginčyti. Štai 36 numeryj "Keleivio" tulas jaunikaits (surbrendi žmonės prie socialistų arba nesirašo, arba visai mažą dalelę lieka jų aklaais pasekėjais). B. Romanauskis rašo prisipažindamas, kad "Keleivis" pėr viešus metus jį iš doros žmogaus padarė ant "keleiviniuku." Jis sako: Ačiū "Keleivio" redakeijai! Prasliuko tik vieni metai, o aš jau daug kitokių esu skaitydamas "Keleivį". "Aš jau bažnyčion ir išpažinties, aš mokinaus gadžinkų ir litanių, bet iš to jokios naudos neturėju ir tt."

Aiškiai galima matyti, kad tas žmogus buvo doras ir tikintis, dorai — krikščioniškai išauklėtas, dievobaimingos motinos sūnus, bet, atvažiavęs į svetimą šalį, susitiko su "keleivininkais" ir viskas kas yra gražu, dora, prakilnu pradėjo nykti, ir iš to viso R. nebemato jau jokios naudos.

Čia vėl kaip iš "dangaus" ateina jam pagelbon "Keleivis," kurį tik vienus metus teskaitydamas, suranda, kad jam nieko daugiau nūbereikia: nei Dievo, nei doros nei bažnyčios nei išpažinties — nieko. Jis šiandieną jau jaučiasi laisvas. Jis gyvena savo pilvui, kiti reikalai jam nerūpi.

Mes, katalikai, kurie klausom Kristaus Bažnyčios mokslo, negalime nusigrįžti ir nuo tų, kurie mus visokiais būdais šmeižia, persekioja ir niekina. Jų tarpe turime platininti darą, katalikišką spaudą. Jie yra nelaimingi! ir jie nupuolę nuo doros pamato, tankiai per klaidą, per nežinojimą per išiplatinimą lietuvių tarpe pragaištingos tvirkinančios spaudos.

Tą nelaimingąjį suklaidino nešvarioji spauda.

Žiūrėkime ką daro mūsų prišai, kurie šimtus dolerių Mockaus blevizgotojo bilos vedimui sudeda.

Broliai, jeigu mūsų priešai bedieviai gali šimtus sukrauti pragaištingam darbo varymui, tai kaip mes begalime gailėtis keletos centų ar aukauti savo darbą, pasišventimui savos-gi spaudos platinimui.

Mes varome ne pragaištinga, bet dorą darbą. Tad rengkimės su pasišventimu prie Katalikų Spaudos Savaitės.

Volungis.

Tykrasis Dėdė.

(Kat. Spaudos Savaitėi lošimėlis.)

Vieno akto scenos vaizdelis. Vieno atidengimo, V scenose.

Laikas dabartinis. Vieta veikimo Amerike R. K. Spaudos Savaitės metu.

VEIKIANČIOS YPATOS.

- Jonas (šeimininkas nesusipratęs katalikas)
- Jonienė (šeimininkė dora, bet nepergudri katalikė).
- Jų sūnus priauganti vaikai.
- Jų dukterė
- Kaimynai: Stasys krautuvininkas (laisvamaniš).
- Juras — darbininkas (socialistas).
- Lauras — (bepartyvis.)
- Kazimieras — (nesusipratęs darbininkas)
- Socijalistų laikraščių agentas.
- Dėdė katalikiškų laikraščių agentas.

SCENA I.

(Scena persto darbininko paprastą gyvenamąjį kambarį. Į abi pusi durys. Viduryje scenos stovi skobnis (stalas), apie stalą ir pasienių stovi kel tas kedžij, ant stalo torielius su obuoliais ar kitokiais vaisiais. Ant sienos šv. paveikslai, palei duris mažas stalielis.

Palei stalą sėdi vienmarškinis šeimininkas Jonas ir kaimynai: Kazimieras, Stanislovas, Jurgis ir Lauras.)

Kazim.: Tai vyručiai, kas darosi, tikrai jau bus pabaiga svieto ir gana.

Lauras. (Be atydos, lyg pašiepdamas). Kas-gi jau tokio darosi?

Karim. (Karščiau). Kas darosi? A nematai, kas darosi: organizacija ant organizacijos, draugija ant draugijos, nei vardų nebegalima atminti, o kiekvienoj, vis šimtai... tūkstančiai!... Kiek tai gražaus pinigėlio mūsų broliai į jas visas sumoka, ir viskas nueina vėjais: nei pilvas jaučia, nei galva sbaigsta, nei kojos linksta ir pinigai dingsta.

Lauras: Tiktai džiaugiesies ir gereties iš to reikėtų, nes tai yra pirmas ženklas to, kad mūsų broliai lietuviai jau pradeda susiprasti.

Jonas: Anokio čia man džiaugsmo, bene iš to pragyvenimas atpigs arba palengvės; Dirbė žmogus diena iš dienos kaip tas ariamasis jautis, o atėjo švanta dienele, tai dar trunkyties po visokius susirinkimus ir mingus, ir dar savo sunkiai užpraktuota pinigą leisk dievai žino kam ir ant ko!... Velik štai imkim po obuolį ir padėjuokime apie savo nelemtą darbininkišką likimą ir padėjimą. (Visi pasima po obuolį ir valgo).

Juras: Žinoma, kad mums darbininkams užviską labiau turi rūpėti tai — socializmas.

Socijalizmas daro žmonijai didžiausią gerą; parodo minioms raudoną vėliavą, pakursto keršyt, kovot prieš visokią tvarką ir surėdymą... vienu žodžiu socialistai daro rojų ant žemės.

Lauras: Taip, daro... Sau su pasileidusiomis senmergėmis pramogas ir ištvirkimo perlėkėjais rengia.

Juras: (Išsižeidęs). Meldžiu tamista man kalbos nepertraukinėti, kad... kad... kad parlamentarių tiesių nežinai, meldžiu prie tvarkos.

Lauras: Bet gerbiamasis drauguti, tamista turėtume žinoti, kad čia yra ne šiaip koks mingas, o tiktai taip geri kaimynai pas savo kaimyną vaišėse. (Visi juokiasi ir rankomis plodami ir sako: Bravo, Laurai, bravo.)

II SCENA.

(Tie patys ir jėna per šonines duris šeimininkė Jonienė. Svečiai sukūla nuo sėdynių sveikinasi ir vėl sėdasi kožnas ant savo vietos).

Jonas: Motin, na ką gero girdėjai bažnyčelėje?

Jonienė: Ačiū Viešpačiui pasimeldžiau, iškliausiu šv. mišij su pamokslu ir parėjau.

Jonas: Ar kun. klebonas nieko neužsakė?

Jonienė: Užsakė labai daug, aš klausiau, klausiau, klausiau ir pamiršau be klausydama, tai dabar mažai ką ir beatame nu. (Biskį pamąsčiusi.) B. Jė, atsimenu, sakė, kad busianti "Katalikų Spaudos Savaitė." Tai bent tuomet visi katalikai privalą užsisakyti po gerą katalikišką laikraštį, tai esąs labai geras daiktas ir labai naudingas. Kunigėlis sakė, kad tuos laikraščius agentai atnešė net į namus kiekvienam parodyt, kad pamatytų, kaip jie išrodo ir kad užsirašytų.

Juras: (Kvatoja). Tam kunigėliui matyt galvoje smegenys maišosi... Kokį jįsai gali turēt supratimą apie gerumą ar blogumą laikraščių, tas bemokslis, tas tamsuolis.

Stasys: Tfiu, kad tu suruktumei su savo liežuviu be maldamas. Kaip tu gali toki kunigą vadinti tamsuoliu, tu n mokyla?

Aš nors ir esu laisvamaniš, bet ko, ko; o mokyto žmogaus vardą teršt, tai jau niekam neduosiu. (Atsikėlęs

prieina artyn prie Jurgio).

Kad tamista drįsti kunigą vadinti tamsuoliu, tai atvirai prisipažink, kokiuos mokslus tamistėle baigęs esi? (Sumišęs) Aš... aš... aš... per gavėnį Lietuvoje lankiau "narodną," penkis sykius buvau ant socialistų prakalbų, kur mokinėjus galvočiai mokino apie bezdžionę mišų motinėle ir (su pasididživimu iškelia aukštyn ranką) visokias tradogrijas.

Stasys: (Paniekinančiai) Tai istamistos žodžių išėty, kad tamista moki tiek, kaip ir nieko.

Juras. (Karštai). Kaip tai nieko nemoku!! Kaip tai socialistas gal nieko nemokėt, o ypač aš... juk aš priešais pačios "Sakės" redakeiją gatvė šlaviau net per visą raudonąją savaitę.

Stasys. Tas labai gali būt, tamista su tavo mokslėliu išsilavinimu kaip tik prie šluotos ir tinki, ir, tame darbe gali net visuomenei būti naudingų, bet apie mokslą atsiprašant gerų žmonių už išsireikšimą, tiek išmanai, ki kliaulė apie pipirus.

(Visi juokiasi, o kaip kurie rodo Jurgiu amerikonišką špygą arba nosį).

Jonienė. Tegul jus bala su jūsų mokslais ir liežuvais, jau man net pilvą paskaudo besijuokiant. (Ūmai pakilusi). Bet reikia bėgt gamint vakariene, juk parbėgs ir vaikai iš prakalbų tai bus išalkę kaip devynios pėtnyčios. (Išeina per duris po kairei).

III SCENA.

(Tie patys, o toliaus išeina visi per duris po kairę palikdami vieną Joną).

Stasys. Gerai šeimininkė padarė, kad priminė apie valgę ir man reikia namučių skubintis, jau manoji gal senai dūsauja viena pasilikusi ir žiūri per langą ar nepamatus manęs pareinant. (Atsisveikina pasima nuo stalelio palei duris kepurę ir išeina per duris po kairei. Kartu su juomi išeina ir Lauras).

Juras. Žinai ką, Jonai, jau aš maniau, kad aš išties esu gudriausias ir mokyčiausias už visus, bet kaip matyt, tai ir Stasys galvoje turi ną košę, bet smegenis. Žiūrėk, porą kartų taip užvažiavo, kad aš šiaip razgaus taip mazauga, o neturiu ką sakyti ir gana... tik aussy kaip tas kaklaryšis rausta iš gėdos neturiu net nei kur akių dėt — tik įsai vienu dalyku kvailas, kad neprapažįsta socializmo.

Jonas. Kad kvailas būtų, tai nebūtų galėjęs tokią didelę krautuvę įsitaistyti ir visus apielinkės pirkikus prie savęs sutraukti. Mano nuomone tai reikalauja prekyba biskį daugiau proto, negu kad su raudonu skarmalu pamaršnot po gatvę ir parodyt kapitalistams per kišenę špygą.

Juras. (Pasižiūrėjęs į laikrodėlį staiga keliasi ir atsisveikina). Sudiev, Jonuti, liki sveikas, turiu skubinties, mū su socialistų ratelio generalė repeticija svarbiųjų teatralių veikalų — "Vagys" ir "Ciciliko kelinės," o aš norėčiau matyt, kaip Rudžij kreivakuodė savo rolę lošia ciciliko kelinės.

Jonas. (Atsisveikindamas). Sudiev, sudiev... (Juras išeina per duris po kairei.)

Jonas. Kad jau jū ir tie lošimai, nei žmoniški, nei svietiški: "Vagys" ir "Ciciliko kelinės."

Bet ne ką darys vargšeliai, kad nieko geresnio neišmano, ir dar nori, kad žmonės lankytūsi ant jų teatrų. Jau aš tai iš anksto pasisakau, kad su jokiais vagimis ir su ciciliko kelinėmis nei aš, nei mano žmonelė reikalo neturėjome ir neturėsime. Tegul jie tū sau žinosi.

IV SCENA.

(Jono vaikai ir laisvamaniškųjų laikraščių agentas jėna per dešiniąsias duris ir linksmai sako):

Vaikai abu: Tėveli, šiandien bažnyčioje ir per prakalbas salėje kunigėlis ir kalbėtojai visus ragino užsirašyti katalikiškus laikraščius. Mudu pareidamu sutikova štai šį poną laikraščių agentą, tai ir parsivedėva namo, užrašyk, tėveli, mums bent vieną katalikišką laikraštį. (Sūnus bučiuoja tėvą į vieną pusę v. i. d. o dukterė į kitą).

Sūnus. (Maldaujančiai). Nupirk, tėveli, nupirk, mes taip labai noriva.

Jonas. Tai jau parodyk kokius čia turi tuos laikraščius.

I Agentas. O kokių tamista norėtumei (dairosi aplink ir pamatęs ant sienos kabančius šventųjų paveikslus). Matau, kad tamistos esate katalikai tai gal norėtumete katalikiškų? (Jam bekalbant jėna per kairiāsias duris Jonienė).

Jonienė. Žinoma, kad mums reikia katalikiškų, tokių, kokiuos kunigėlis rodijo ir gyrė.

(Agentas greitai pamato ką daryti.)

I Agentas. Taip, taip motinėle, aš tiktai katalikiškus ir n. šioju. Štai kur "Naujienos" labai puikiai tvarko parapijos reikalus.

Jonas. Et man jos netinka. Aš į parapijos reikalų tvarkymą nesikišu ant to yra kunigas klebonas ir komitetai. (Žiūrėk siauroj skiltyj.)

I Agentas. Gerai tėvai, aš tamistai kitą geresnį parodysiu; štai kur "Kova." Tai katalikų ir socialistų reikalais rūpinasi.

Jonienė. Ne, "Kovos" tai nei už dyką į savo vidų neišleisčiau. Dar vaikus išmokitų ištvirkimo... Žinai tėvai tas pasileidėlis burdingierius ką pravijomą tai vis nosį laikydavo įsmeigęs į "Kovą," o koks jo buvo gyvenimas.

Agentas. Gerai motin, aš nei nenorėjuo tamistos jo siūlyti, bet taip kas žin kaip liežuvis sukluo ir parodžiau, bet štai kur šits tai visai katalikiškas, jojo net ir vardas grynai lietuviškas, ir raidės katalikiškos, įsai ir rašo daugiau apie darbininkų katalikų reikalus, apie kunigus, apie Dievą... jo vardas "Keleivis." Jei jau jo žodžiai niekam verti, tai ir už tą popierą galima pinigą mokēt (išskleidžia ir parodo iškęlę, apvartydamas kelis kartus). Tai bent laikraštis!..

Jonas. Tas tai kas kits, tai ne anie.

I Agentas. Ir jis visiškai pigus taip kaip už dyką.

Jonienė. Bet parodykite ir daugiau kokių dar turi.

Jonas. O tą "Keleivį" padėk čia ant stalo.

I Agentas. (Padėda "Keleivį" ant stalo o išsitraukia "Sakę"). O šitas tai dar katalikiškesnis: čionai yra "Sakė." Joje galit rast kunigų paveikslus, pamokslus apie dangų, apie pragarą... (Pasiabarskina į duris ir jėna katalikiškų laikraščių agentas).

II Agentas-Dėdė. Labą vakarą, Jonai, sveika gyva teltule, ir jūs, mano anielėliai. (Sveikinasi su visais maloniai, vaikai sukimba į jo rankas ir džiaugdamiesi šūkauja):

Vaikai: Dėdė mūsų, dėdė, geriausias mūsų dėdele, tai senai buvai pas mus... sėskis, dėdele, (Mergaitė paduoda kedę o vaikiukas pasodina ir paėmęs iš dėdės rankų skrybly ir lazda nuneša padėt ant stalelio palei duris.)

Mergaitė. Štai kur dėdulia agentas atnešė katalikiškų laikraščių, tai tėvelis jau vieną išsirinko.

Dėdė. Labai puiku, labai gerai.

Mergaitė. Štai kur šitą, dėdeli, (Pagriebusi nuo stalo rodo kaip paklodę). Įsai vadinasi "Keleivis."

Dėdė. (Dėdė paška nuo kedės). "Keleivis"?!.. ir jūs dar drįstate vadinties katalikais... jūs kuri, bedieviškiausias raštus prilaukite ir platiniate... jūs bedieviai. (Visi nustebę žvalgosi į šalis.)

Jonas. Kūmai, nepyk, štai kur šis agentas gyrė, kad tai esąs labai katalikiškas laikraštis.

Dėdė. Na, jei dar tik taip, tai kitas reikalas. (I agentą drąsiai). O tamista kaip išdrįsti katalikams žmonėms dar melnot ir bedieviškiausių laikraštį apgaulingai vadint katalikiškų.

I Agentas. Tamstelė, man nerūpi koks laikraštis, man rūpi, kad pasidaryt keletą centų ir ant stiklo alaus, o apie tų laikraščių katalikiškumą ar bedieviškumą aš tiek teį išmanau, kiek degloji apie žydų pikniką. Gudbai. (Ir išiskubina per duris).

Dėdė. (Iškilmingai) Atsimainė laikai, virsta nauja galdynė Amerikos lietuvių gyvenime. Per trejetą desėtkų metų Amerikos lietuvių katalikai davėsi apgaulinėti panašioms agentams, kaip tas, kurs tik ką išspruko. Per tuos trejetą desėtkų metų, katalikams snaudžiant, priviso lietuvių gyvenime visokių bogybių. Katalikai buvo pajukiami, niekinami. Bet visų žmonių visą laiką niekas negali klaidinti ir už nosies vedžioti. Štai per paskutiniuosius metus nuo krašto iki krašto visose kolonijose sujudo katalikai, emė traukyti socialistų pinkles. O didžiausios socialistų pinklės tai jų tvirkinanti laikraščiai. Dabar lietuviai turi apvalyti savo grincias nuo tų socialistiškų laikraščių ir užsirašyti

katalikiškus. O štai katalikiški laikraščiai. (Paskleidžia ant stalo glėbį katalikiškų laikraščių). Štai "Zvaigždė" — seniausias katalikų laikraštis. Štai "Draugas" kasdien paduodas naudingų žinių ir skaitymų. O štai "Darbininkas" galingiausias laikraštis. Kas naujo, kas svarbaus lietuvių gyvenime ir visame sviete vis rasi "Darbininke." "Darbininkas" yra gausiausias ir pirmutinis pranešėjas visokių žinių iš Lietuvos ir visokių aprašymų apie nuvargintą Lietuvą ir Lietuvos reikalus. Jame yra visokių žinių iš darbininkų judėjimo. Štai vėl naujas moterims laikraštis "Moterų Dirva," pilnas naudingų dalykų moterims.

Jonas. Tai jau kiba reikia paimti "Darbininką."

Jonienė. O man paimk tą "Moterų Dirvą." Kadir pati mažai skaitysiu, tai dukrelė paskaitys ir aš paklausysiu.

Sūnus. O aš tūšeliui "Darbininką" paskaitysiu ir pats žinosiu, ka gero jis rašo.

Dėdė. Labai gerai, iš tų dviejų laikraščių turėsite naudą, džiaugsmą ir smagumą.

(Uždanga.)

F. V.

SVARBI KNYGELE.

Tik ką "Darbininkas" išleido naują labai naudingą, indomia, lietuviams reikalingą knygelę

LIUDVIKAS WINTHORST'AS

Vokiečių katalikškos visuomenės budintojas. Tiktai 5c.

Čia aprašoma vokiečių katalikų persekiojimai, susiorganizavimas ir iškilimas. Dabar nubundant Amerikos lietuvių katalikiškai visuomenei, labai svarbu ir indomu pamatyti, kaip vokiečių katalikai iš pradžios buvo neveiklūs, o paskui susiprato, susiorganizavo ir pasidarė didžiausia galybe.

Mums, atgijantiems Amerikos lietuvių katalikams labai reikalinga pažvelgti į šauniai susiorganizavusius brolius vokiečių katalikus. Tas bus mums padrasnimu, paakstinimu prie veikimo. Todėl skaitykite knygelę Windthorstą ir pažinkite veiklius vokiečių katalikus.

PHILADELPHIA, PA.

Katalikų Spaudos Savaitė.

Rugsėjo 19 d. Katalikų Sp. Savaitės komisija turėjo pirmą susirinkimą šv. Kazimiero bažnytinėje svetainėje. Susirinkimą atidarė gerb. kun. Ig. Zimblys, paaiškindamas apie susirinkimo tikslą ir apie K. Sp. Savaitę. Nurodė, kad visų mūsų, katalikų, yra pirmėrmė kuodaugiausia pasidarbuoti per tą savaitę.

Likosi nutarta per tą savaitę parengti nemažiau, kaip trejas (3) prakalbas ir vaikščioti po stubas, renkant laikraščius prenumeratas ir parduodant kat. literatūrą. Į komisiją pribuvo iš sekančių drjų atstovai:

Iš Kat. Sp. Dr-jos kuopos, Kun. Ig. Zimblys, M. Žemaitis, J. Grigaitis, O. Gokintė.

Iš L. D. S. kuopos: J. Misiunas, M. Vinčiutė, O. Kisaitė.

Iš A. L. R. K. M. Sąjungos kp. J. J. Paškienė, T. Miniutė.

Iš Pil. Bl. 44 kuopos: F. Kaleiva, A. Antanavičius, O. Unguraitė, J. Sefeltaitė.

Iš vyčių ir Apaštalytės Dr-jos pasizadėjo vėliaus pribūti. Tą patį vakarą tapo išrinkta valdyba: pirm. — kun. Ig. Zimblys, vice-pirm. — J. Poškienė, rašt. — M. Žemaitis; pagelb. rašt. — A. Antanavičius; iždin. — O. Unguraitė. Antras susirinkimas atsisbu (

DARBININKAS

Metams tris kartus savaitėje...
Užrubežyje metams...
Pusei metų...

Prenumeratos kaina:
Metams tris kartus savaitėje...
Užrubežyje metams...
Pusei metų...

"DARBININKAS"
(The Worker)
The Lithuanian tri-weekly paper.
Published every Tuesday, Thursday, and Saturday by
St. Joseph's Lithuanian R.-C. Association of Labor.

242 W. Broadway, So. Boston, Mass.
242 W. Broadway, So. Boston, Mass.
"DARBININKAS"

Visi geri.

KAIZERIO VALDŽIA IR LIETUVA.

Sveicarijos laikraštis "La Liberté" ant pirmo puslapio svarbiausioje vietoje rugpjūčio 30 d. paduoda šitokią žinią:

"Vadai lietuviškųjų partijų, taip-gi keletas senesniųjų lietuviškų deputatų buvo kancelieriaus pašaukti į Berlyną, kad jiems suteikti valdžios plėnus sutvarkymą ir rubežių būsiančios Lietuvos karalystės. Atsirado sunkenybių suradime rubežius tarp Lenkijos ir Lietuvos. Kuršas, kurš senovėje buvo didžiosios kunigaikštijos provincija, bus dalimi Lietuvos karalystės. Valdovu toje karalystėje bus vienas Hohenzollernų princas, turbūt vienas kaizerio sūnu.

Zemės, kurias apima lietuvių tauta tęsiasi nuo Nemuno iki Baltikos. Lietuvių yra apie iki Baltikos. Lietuvių yra apie 5.000.000, ir veikia visi katalikai. XIV amžiuje Lietuva sudarė imperiją, kuri tęsėsi nuo Baltikos iki Juodųjų jurių ir nuo Vislos iki Maskvos."

Tas pat laikraštis tame pat numeryje paduoda žinią apie Zemaičių vyskupą Karevičiumą ir Lietuvą, į Kauną pagrizimą. Vokiečių civilė valdžia Lietuvoje iškilmingai pasitiks žemaičių vyskupą.

CARAS IR LIETUVA.

Londono savaitraštis "The New Statesman," Sept. 2, 1916 rašo:

"Pranešama, jog M. Yčas, vadas lietuvių nacionalės partijos, neseniai buvo pašauktas į Rusų karės stovyklą ir priimtas caro, kuris pradžioje po karės suteikti Lietuvai plačią autonomiją ir prašė Yčo paduoti savo nuomonę link smulkmenų tą autonomiją įvykinti. Jei pranešimas būtų teisingas, tas pradžioje, kuris be abejonės buvo pažadintas panašaus pradžioje vokiečių, kurie tą pat žada padaryti ateityje su Lietuva ir Lenkija. Yra mažiausiai taip-pat svarbus istoriškai, kaip ir Didžiojo Kunigaikščio pradžioje Lenkijai prieš dvejus metus. Visiems yra žinoma, jog daugelis lenkų vadų, nors geriau mėgdami rusų, negi vokiečių valdžią, buvo linke to pradžioje svarbiu neskaityti. Jie abejojo netiek apie to pradžioje teisingumą, kiek apie tai ar ateityje Rusijos valdžia galės tai išpildyti. Rusija, jie argumentavo, beveik ištaisai susidėjus iš "mažųjų tautų" ir negali pripažinti tiesų vienai ir užmiršti apie kitas, tai-gi negali būti kitokios autonomijos

Lenkijai kaip tik pilnoji nepriegulmybė. Bet ar plačioji autonomija Rusijos imperijoj visai būtų negalima? Naujasis pradžioje lietuivams paženklinama didelė pažanga Rusijos valdžios šiam klausime. Šioji karė parodė dviem skirtingais paveikslais Vokietijos ir Anglijos, nekaltant apie labiau abejotina vertę Austrijos, jog net platoka autonomija nėra priešinga pasekmingai tautos vienybei. Kodel-gi Rusijos valdžia negalėtų tos lekcijos teisingai suprasti."

Taip rašo vieno iš intektingesniųjų Anglijos laikraščių.

KALBĖTOJOS ATSLIIEP-KIT.

Brangios sąjungietės, pildydama II Seimo nutarimą, kreipiuosi į jus visus su vienu prašymu, visos kp., kurios turi šiek tiek veiklesnes nares, kurios gali prakalbėti pasakyti, kad prisijustumet savo vardus ir antrašus centro raštiniškai, nes kp. norėdamos surengti vakarėlį ir nežinodamos, kur gali surasti kalbėtoją, tai galės kreiptis į centro raštiniškai, o bus joms nurodyta, kur kreiptis.

Iki šiol dar visiškai mažai gavau vardų, tik kelios kalbėtojos atsirado iš suvirš tūkstantio narių? Brangios sąjungietės, ar tik vieni vyrai tegali prakalbas sakyti? o moterys ne?

Nepasiduokim, kilkim tiek, kiek galim, kad ir moterys galėtų turėti kalbėtojų, kaip ir vyrai.

Stai ateina vėsus oras, tai kuopos turėtų rengti vakarėlius, prakalbas, teatrus, koncertus ir t.t.

Padidinkit savo išdą, kad galėtumėt įsteigti vakarinius kursus, ir taipgi nepamirškite, kad II seimas išreiškė pageidavimą, kad kuopos pasiskirtų kokią dalį pelno laikraščio fondui. Taipgi gerb. stengkimės kiek galėdamos padidinti mūsų organizaciją, prirašinėti najas nares, kad apie spalio 15 d. kada pasirodys pirmas numeris "Moteryų Dirvos," kad mūsų organizacija turėtų mažiausia 1500 narių. Todel-gi gerbiamosios, lai man šis straipsnelis nepraeina pro ausis, bet kiekvienai turėtų rūpėti mūsų organizacijos gerovė.

O. M. Stalioniūtė,
26 So. Leonard St.,
Waterbury, Conn.

K. VIDIKAUŠKAS
2833 Levingston Street,
Philadelphia, Pa.
igaliotas rinkti prenumeratas ir apgarsinimus "Darbininkui."

"Darb." Admin

Kas girdėti Lietuvių kolonijose.

PHILADELPHIA, PA.

Katalikų Spaudos Savaitė.

Rugsėjo 19 d. Katalikų Sp. Savaitės komisija turėjo pirmą susirinkimą Šv. Kazimiero bažnytinėje svetainėje. Susirinkimą atidarė gerb. kun. Ig. Zimblys, paaiškindamas apie susirinkimo tikslą ir apie K. Sp. Savaitę. Nurodė, kad visų mūsų, katalikų, yra priedermė kuodaugiau sia pasidaruoti per tą savaitę.

Likosi nutarta per tą savaitę parengti nemažiau, kaip trejas (3) prakalbas ir vaikščioti po stubas, renkant laikraščiams prenumeratas ir paroduot kat. literatūrą. Į komisiją pribuvo iš sekančių dr. jų atstovai:

Iš Kat. Sp. Dr. jos kuopos, Kun. Ig. Zimblys, M. Žemaitis, J. Grigaitis, O. Gokiūtė. Iš L. D. S. kuopos: J. Misūnas, M. Vinčiūtė, O. Kisaitė. Iš A. L. R. K. M. Sąjungos kp. J. J. Paškie, T. Miniūtė.

Iš Pil. Bl. 44 kuopos: P. Kaleiva, A. Antanavičius, O. Unguraitė, J. Šefelaitė.

Iš vyčių ir Apaštalytės Dr. jos pasižadėjo vėliau pribūti. Tą patį vakarą tapo išrinkta valdyba: pirm. — kun. Ig. Zimblys, vice-pirm. — J. Poškie, rašt. — M. Žemaitis; pagalb. rašt. — A. Antanavičius; išd. — O. Unguraitė. Antras susirinkimas atsisibus (3) trečią dieną spalio. K. Sp. Savaitės Raštiniškas M. Žemaitis.

HARTFORD, CONN.

Išplatins glėbius knygu ir laikraščių.

Nedėlioje 24 rugsėjo š. m. susirinko visų katalikiškų dr. jų atstovai, kurių skaitlius 32 ir visi prisizadėjo platinti katalikiškus raštus. Paskiaus sumanė nusifotografuoti ir pasiūstį į "Darbininko" kalendorių. Paskiau 5 val. vakare bažnytinėje svetainėje laikė pėsėdį ir kalbėjo, kad reikia parsitraukti iš "Darbininko" kalendorių 500, glėbius "Darbininko", "Draugo" ir kitų kat. laikraščių. O knygu ir knygelių koki 1.000. Čia tik paminėta kiek mes manome pirmą dieną išplatinti.

Rengiasi visi. Prie Lietuvių Dienos visi rengiamės. Organizuojame kolektorijas, jaunimo daugumas pasižadėjo veikti.

Lietuvių Dienos komisija turės susirinkimą 27 rugsėjo š. m. bažnytinėje svetainėje, 41 Capitol av.

Kooperacija.

Lietuvių kooperacija laikys 2-trą evertinį susirinkimą 2 d. spalio vakare 7:30 bažnytinėje svetainėje. Tad yra kviečiami visi nariai ir narės, nes tai bus svarbus susirinkimas. Bus papildoma pildomoji taryba. Trumpam laike bus krautuvė atidaryta.

K. S. S. korespondentas.

ATHOL, MASS.

Darbuojasi.

Rugsėjo 23 d. atsisubvo L. Vyčių susirinkimas, kurs buvo labai skaitlingas. Pribuvo ir tie, kurie buvo suspenduoti pasimokėje. Išrinko du delegatu — p-lę M. Andriuliūnaitę ir p. Juozą Očeką į konferenciją, kur bus kalbama apie sutvarkymą Lietuvių Dienos. Vyčiai uoliai rengiasi prie Spaudos Savaitės. Nutarė Spaudos Savaitėje kviešti p. A. Knaižį "Darbininko" administratorių. Paskui nutarė laikyti kursus, iš pradžios vieną vakarą savaitėje, o paskui dažniau. Lietuvių grammatikos mokys gerb. klebonas kun. P. Meškauskas, o istorijos p. D. Karoblis.

J. Jasinskas.

BROOKLYN, N. Y.

Žengia pirmyn.

Liet. Vyčių 41 kuopa nuolat veikia ir pasirodo šiuo tu nauju. Dabar kuomet mes susilaukėme tokio gabaus vyro ir vaikėjo — pono A. Aleksandravičiaus, tai mūsų žengimas pirmyn dar labiau apsiireiškė. Jo dėka dabar susitvėrė Vyčių benas iš 12 narių.

Prie to beno gali prigulėti ir aplinkinių kuopų gabūs nariai. Benan dar daug gali istoti — iki 45. Linkima istvermės ir pasišventimo jaunam benui.

J. K. Mikas.

BINGHAMTON, N. Y.

Lietuvių Diena.

Binghamtono lietuviai labai darbuojasi apie Lietuvių Dieną. 17 d. rugsėjo T. M. D. pakvietė p. M. Šalčią iš Wilkes-Barre, Pa ir laikė prakalbas Lietuvių svetainėje apie Lietuvių Dieną.

Rugsėjo 22 d. buvo susirinkimas Huttos svetainėje ir komitetai del rinkimo aukų buvo išrinkti. Delegatai iš sekančių dr. jų atsilankė: Kaz. Vaičūnas ir Petras Šaučulis iš T. M. D. 15-tos kuopos, A. Garunkis ir R. Stanislaivė iš S. L. A. 200 kuopos, N. Yarauskaitė ir M. Varkolienė nuo Marijos Magdalenos dr. jos, A. Yuškus ir K. Kučinskas nuo šv. Jono dr. jos, Jonas Stanislaivė ir Jadvyga Didžiulskaitė nuo šv. Juozapo parapijos.

Sekančiai yra komitetai: Pirm. Petras Šaučulis, 1. Pirm. pagal. K. Kučinskas, Rašt. J. — Stanislaivė, Rašt. pagal. Ant. Yuškus, Išd. — Ant. Garunkis, Kasos globėjai M. Varkolienė ir R. Stanislaivė. Lietuviai prie darbo! Sekr. Jonas Stanislaivė.

WATERBURY, CONN.

L. Vyčių 7 kp. buvo parengusi vakarą 18 d. rugsėjo. Svarbiausioji dalis tojo vakaro tai prakalba p. K. Pakšto nors lito, tečiaus žmonių atsilankė apie 500 ypatų. P. K. Pakštas gražiai ir nudugnai išaiškino L. Vyčių organ. reikaligumą bei naudingumą. Žinoma atsirado ir tokių, kurie buvo neužganėdinti vien delto, kad p. K. Pakštas netik apie Vyčius kalbėjo, bet ir apie blaivybę.

Šv. Juozapo par. choras sudainavo L. Vyčių Himną, dainuojant publika atstojosi ir plojo d. Inais. Prie to dar buvo atlošta "Septyni Žodžiai ant Kryžiaus" iš "Spindulio" versta kun. Naruševičiaus, meliodiją pritaikė J. V. Kovas. Nusisekė pusėtinai, lošime dalyvavo 7-tos kp. narės Vytės. Vadovavo p. J. V. Kovas. Nukentėjusiems del karės buvo renkamos aukos, surinkta \$58 su centais.

Nors pamažu, bet Vyčiai darbuojasi, nuo lapkričio 1-mos d. drauge su L. D. S. ir Moterų Sąjunga atidarys vakarinius kursus.

Tiek tuom tarpu.

L. Vytis.

HARRISON IR KEARNY, N. J.

Atitaisymas.

Suvienuytų organizacijų 3 d. rugsėjo Tag Day aprašyta korespondencija "Darbininko" No. 110 tilpė \$14.75e išseigu, klaida turi būti \$74.75e, taipgi vietoj p-ne T. Talkevičienė turi būti Šalkevičienė, vietoj p. M. Tadauskas turi būti Sadauskas.

F. M. Petrulionis, Suv. Org. Rašt.

CENTRAL BROOKLYN, N. Y.

Rūpinasi katalikų spauda.

Pereitą nedėliedienį rugsėjo 24 d., mūsų gerb. klebonas, kun. Kuodis, po pamaldų ragino parapijonus remti katalikišką spaudą žodžiu ir darbu, priparodydamas, kad tai yra šventa pareiga katalikiškų priedermių srytyje. Jis nuosekliai išaiškino nekatalikiškos spaudos blogą intekmę. Ragino susiprasti, pakeisti blogus laikraščius gerais, rimtais katalikiškais laikraščiais, ir platinime jų pasiekti pavyzdį mūsų priešų, kurie pasinaudauja, tam tikslui, kiekvienu mūsų viešu susirinkimu, kiekviena proga.

Tolesniai kvietė parapijonus 5 val. susirinkti į pobažnytinę svetainę delei pasitarimo, kaip pasekmingiaus galima spaudos savaitę apvaikščioti. Į susirinkimą pribuvo nemažas būrelis žmonių. Vadovaujant mūsų gerb. klebonui nutarta laikyti prakalbas "Spaudos Savaitėje" spalio 26 d., ir išrinkta, rodos 16 ypatų agitatorių — rinkėjų prenumeratos ir abėnai katalikiškos spaudos platintojų. Ypač svarbus gerb. klebono, inėsimas: kad pritraukti prie to darbo mūsų lietuviškus biznieriūs, kurie, beabejo, nemažai galėtų pasidaruoti: — prašyti jų, kad kiekvienas nupirktų nuo vietos komiteto nors keletą knygelių ir jais parduotų arba uždyką uždalyti savo "kostumieriams" — atlygindami už jas vietiniam komitetui sulgy jų kainos. Valio, Central Brooklyniečiai!

V. t.

KANSAS CITY, KANSAS.

Ir-gi sujudo.

Rugsėjo 24 d. tuojau po pamokslui vietos klebonas, kun. A. Tamoliunas, užsakė paprastą mėnesinį D. L. K. Vytauto Klubo susirinkimą, kurs visumet pripuola paskutinėje kiekviemo mėnesio nedėlioje ir esti laikomas p. Šapalo namuose, prie to-gi priminė, idant klubiečiai prisirengtu prie Lietuvių Dienos ir kad uoliausiai pasidaruotų prie rinkimo toje dienoje aukų npkentėjusiems nuo karės lietuiviams.

Užsibaigiant mitingui pp. P. Lukoševičius ir A. Granauskas užkvietė gerb. kleboną į susirinkimo vietą. Ir jiems gerb. klebonas paaiškino visą būsiančios Lietuvių Dienos stovio dalyką; visi klubiečiai vieni-balsiai pritarė darbuotes, kiek išgalima toje dienoje; galop priminė, idant viens kitam papasakotų apie Kansas City lietuvių mass-mitingą, kurs atsisibus ateinančioje nedėlioje šv. Kazimiero L. K. parapijos salėje, kame bus išrinktas Lietuvių Dienos komitetas.

Tiek šiuo sykiu, o kitą kartą pabriešiu apie mass-mitingo nutarimus.

Kansietis.

ST. LOUIS, MO.

Bažnyčios pašventinimo iškil-mės.

Rugs. 10 d. š. m. Jo malonybė arcivyskupas J. J. Glennon pašventino gražią glo, šv. Juozapo lietuvių bažnyčią. Iškilmėse dalyvavo keturi svečiai kunigai. Taipgi parodavo bažnytinės dr. jos, tarp kurių gražiai pasirodė šv. Mikolo Ark. dr. ja iš Collinsville, Ill., ir S. L. R. K. A. kuopa iš Coll. Ill. ir vietinė Saldžiausios Širdies p. Ma-jos moterų ir merginų pašel. dr. ja. Buvo ir dvi lenkų dr. jos.

Vietinės švento Juozapo draugijos kairurie nariai laike parodos rūkė, o tai labai nedailu ir nerūkantiems darė didįjį nemalonumą.

Taipgi apie šimtas buvo sutaisyta mažų vaikų ir mergaičių. Mergaitės buvo pasi-puošusios baltuose rūbelinose, ant galvelių turėjo žaliuojančių rūtų vainikėlius. Tai tas būrelis daugiausia puošė visą publiką, kaip tik-ką pražyde pavasario žiedai. Jie pirmiausia pasitiko arcivyskupą ir at-

davė jam pagarbą. Po parodavimo sugrįžus prie bažnyčios arcivyskupas prakalbėjo angliškai į publika.

Pagyre ir paguodė.

Pagyre lietuivius už jų prakilnius darbus, kad nenuilstančiai darbuojasi Tautos ir Bažnyčios labui.

Gėrėjosi lietuivius išvaizda, anot jo "Gražiaveidžiai, geltonplaukiai." Priminė keletą žodžių iš Lietuvos istorijos, kaip lietuviai yra skirtinga tauta nuo lenkų ir kaip buvo persekiojama lenkų ir kitų. Tuomi labai nustebino svetimtaučius. Po tos gražios kalbos pašventino bažnyčią, po tam visi kiek tilpo suėjo į bažnyčią ir prasidėjo iškilmingos šv. mišios, kurias laikė arcivyskupas.

Pusęj šv. mišių, svečias iš Chicago, Ill. šv. Kryžiaus parapijos klebonas gerb. kun. Skripta pasakė ilgą ir gražų pamokslą.

Po šv. mišių vieni tuojau išvažinėjo namo, kiti da čia paliko, nes buvo šale bažnyčios pataisyta tam tikra budelė, kurioje žmonės galėjo gauti visokių gerimų ir užkandžių.

Šios parapijos klubon yra vietas gerb. kun. M. A. Vitkus uolus bažnyčios tarnas, prielankus visiems.

Taip, katalikų bažnyčios auga viena po kitai ir jų laikytojų skaičius didinasi: tai linksmu matyti. Veltui paklydėliai kovoja prieš bažnyčią.

Kadugėlis.

BROOKLYN, N. Y.

Padidino mokyklą.

Karalienės Aniolų parapijinė mokykla šiemet atsidarys 2 d. spalio, nes jau svetainė bus užbaigta, tai-gi šiemet bus daug plačias vietos žaidimams. Bažnyčioje jau idėti du nauji ir gana gražūs altariai; vargonams pūsti įvesta elektra. Mokykloje programa padidinta įvesta iki 7 skyriaus. Mokytojos yra svietiškos lietuivaitės ir su miesto leiomis teisėmis. O tos yra geros katalikės ir prijauciančios lietuiviams, gana gražiai lavina lietuvių vaikelius.

Minėtoje mokykloje pradama nuo elementariaus ir užsibaigia gramatika, Lietuvos istorija ir geografija. Tikybinės lekcijos, debatai, šventa istorija, s. novės istorija, tautiški žaidimai, lavinimai scenos dalykuose eilių deklamavime, monologų, dielogu sakyme ir t.t. O taip-gi mokina-mo dainavimo ir giedojimo. Lietuvių kalbos virš minėtoje mokykloje mokina plačiai lietuiviams žinomas prieš karę iš Kauno atvažiavęs L. R. K. Dv. Seminarijos privatistakasi mokinys lavinšis suvirš šešis metus, kurio vardas Augustinas Dymta. Yra blaivas ir doras vyras.

Tai matome, jog šioji mokykla labai tinka lietuiviams, gerai pralavina v. ikelius visokiuose lietuvių vaikams dalykuose.

X.

ROCHESTER, N. Y.

Rugsėjo 18, vietinės dr. jos laikė susirinkimą šv. Jurgio Lietuvių parapijos svetainėje. Atidarė susirinkimą gerb. klebonas kun. J. Kasakaitis, paaiškindamas, kad reikia rengtis prie Lietuvių Dienos. Kvietė visus be skirtumo darbuotis rinkime aukų Lietuvių Dienoje. Delegatai atsilankė nuo sekančių dr. jų: — Šv. Jurgio Lietuvių parapijos, Šv. Petro ir Povilo, Šv. Jurgio dr., D. L. K. Gedemino dr., Šv. Marijos moterų dr., Lietuvių Politisko Klubo, Lietuvių Kanklės Beno, S. L. R. K. A. 103 kuopos, Šv. Cecilijos choro, Tautos Fondo skyriaus, Tarnaičių Marijos dr., T. M. D. 52 kuopa, A. L. T. Sandaros 21 kuopa.

Valdyba išrinkta iš sekančių ypatų: — pirm. — Ant. Baranauskas, jo pagalb. P. Petronis, užrašų rašt. — St. Klimaitis, finansų rašt. p-lė L. Jan-

čiaiciūtė, išd. — kun. J. Kasakaitis, izdo globėjai, — Ant. Širvinskas, N. Judvišius ir A. Zimnickas. Angliškos presos komisija — V. Stankevičius, kun. J. Kasakaitis ir P. Petronis, komisija užkvietimui svetimtautiškų m. argaičių ir moterų draugijų pagalbai aukų rinkime "Lietuvių Dienoje" — p-lė L. Jančaičiūtė ir K. Dubiekiūtė, maršalka — A. Dominas.

Nutarimai: —

D. L. K. Gedemino dr-tės delegatai apledo svetainę, nes minėta dr-stė prisuėntė net septynis delegatus, visos kitos dr. jos po du; pasirodė, kad per daug vienai dr-jai — visas susirinkimas patačė jiems išrinkti iš tarpo savę du delgatu ir dalyvaut. Ant to jie nesutiko be dr. jos susirinkimo ir apledo svetainę. Žadėjo ant sekančio susirinkimo prisijst du delegatu.

2. — Klebonas inėšė, ką daryt su dideliu Buffalo, N. Y. miestu, ten turėtume rinkti aukas, nes ten nėra kam rūpintis. Tas pavesta Presos Komisijai.

3. — Klebonas pradžioje krepties prie savo diecezijos vyskupo, kad pagarsintų katalikiškose bažnyčiose apie rinkimą aukų.

4. — Visi stengsis surast kiek katras galės tinkamų ypatų rinkti aukų.

5. — Laikys susirinkimus kas savaitę ir rūpinsis visiems naujais naudingais užmumais aukų rinkime.

6. — Susirinkimą uždarė 10:45 vakare.

rašt. L. Jančaičiūtė.

čiaiciūtė, izd. — kun. J. Kasakaitis, izdo globėjai, — Ant. Širvinskas, N. Judvišius ir A. Zimnickas. Angliškos presos komisija — V. Stankevičius, kun. J. Kasakaitis ir P. Petronis, komisija užkvietimui svetimtautiškų m. argaičių ir moterų draugijų pagalbai aukų rinkime "Lietuvių Dienoje" — p-lė L. Jančaičiūtė ir K. Dubiekiūtė, maršalka — A. Dominas.

Nutarimai: —

D. L. K. Gedemino dr-tės delegatai apledo svetainę, nes minėta dr-stė prisuėntė net septynis delegatus, visos kitos dr. jos po du; pasirodė, kad per daug vienai dr-jai — visas susirinkimas patačė jiems išrinkti iš tarpo savę du delgatu ir dalyvaut. Ant to jie nesutiko be dr. jos susirinkimo ir apledo svetainę. Žadėjo ant sekančio susirinkimo prisijst du delegatu.

2. — Klebonas inėšė, ką daryt su dideliu Buffalo, N. Y. miestu, ten turėtume rinkti aukas, nes ten nėra kam rūpintis. Tas pavesta Presos Komisijai.

3. — Klebonas pradžioje krepties prie savo diecezijos vyskupo, kad pagarsintų katalikiškose bažnyčiose apie rinkimą aukų.

4. — Visi stengsis surast kiek katras galės tinkamų ypatų rinkti aukų.

5. — Laikys susirinkimus kas savaitę ir rūpinsis visiems naujais naudingais užmumais aukų rinkime.

6. — Susirinkimą uždarė 10:45 vakare.

rašt. L. Jančaičiūtė.

SO. MANCHESTER, CT.

Rūpinasi apie Lietuvių Dieną.

L. Vyčių 21 kuopa turėjo susirinkimą ir svarstė Lietuvių Dienos reikalus. Kadangi kitos čionykštės dr. jos dar tuomi n. sirūpino, tai Vyčiai išrinko 6 narius, kurie ves prisirengimo darbą.

Neatsižvelgkime, broliai ir sesers, į pažirų skirtumus, o dirbkime išvien, kaip tai daro kitų kolonijų lietuviai. Toliau kuopa nutarė surengti teatrą ir lošti "Visi Geri."

Dauguma čionykščio jaunimo yra čia augę ir jie daugiausia veikia.

Gluosnis.

BRIGHTON, MASS.

Kalbėjo delegatai.

Subatoj rugs. 23, Roddy Hall svetainėje surengė Brightono katalikiškos draugijos prakalbas. Kalbėjo kun. Dr. V. Bartuška ir Dr. J. Bielskis. Zmonių pribuvo apie kelis šimtus, aukų surinkta apie \$49.00. Kadangi svečiai pasivėlino, taip jų belaukiant, pakalbėjo p. P. V. Strakauskas "Tautos Rytų" administratorius apie Lietuvos padėjimą. Ragino visus aukoti del savo tėvynės. Netrukus ir delegatai pribuvo. Vakaro vedėju buvo p. J. Malukas, kuris perstatė kun. Dr. V. Bartušką. Kalbėtojo žodžiai ištikrųjų turėjo kiekvieno širdį sugraudinti, kad mūsų broliai ir sesutės Li tuvoje tiek daug turi kentėti. Tarpuose padainavo šv. Petro bažnytinis choras iš So. Bostono, vadovaujant p. M. Karbauskui. Sudainavo "Lietuva Tėvynė Mūsų" — M. Petrauskio; "Kur hanguoja Nemunėlis" ir "Gražybė Lietuvos" — Naujalis; "Pasisėjau žalią rūtą" — Neimanto. Zmonėms labai patiko. Toliau kalbėjo Dr. J. Bielskis apie pabėgėlių padėjimą ir apie visokias nelaimes lietuvių tarpe, kurias jis matė bevažinėjant po Lietuvą.

Vakaras užsibaigė labai gražiai. Zmonės visi išėjo patenkinti.

WIKES-BARRE, PA.

Susitvėrė choras.

L. Vyčių 15 kuopa rugsėjo 1 d. sutvėrė chorą. Labai gerai sekasi, turi jau apie 40 choristų. Vadovauja vietinis vargonininkas p. J. Stulgaitis. Repeticijas turi kas panedėli-tu jaunimas pasinaudoja šia proga.

F. A. Č.

Tautos Fondo reikalai

KODĖL AUKAS PRIVALO ME SIŪSTI TIK PER TAUTOS FONDA?

1). Visų pirma dėlto, kad ne bile kas žino kaip, kada ir kur pasiūsti. Tautos Fondas-gi nuolat tēmija visas permainas, kurios tik įvyksta pinigų persiuntime. Todėl siūnčia saugiau ir patogiau keliu.

2). Tautos Fondas siūnčia pinigus visų pirma ten, kur jie labiausiai reikalingi.

3). Tautos Fondas rūpinasi, kad po karės Lietuva gautų linošybę, o linošybė visai tautai yra brangi, nes daugelis tautų už savo linošybę aukauja milijonus gyvasčių.

Todėl nesigailėkime aukų ir siūskime jas per Tautos Fondą.

\$2.000.00 BELAISVIAMS.

Jau diduma Tautos Fondo komisijos prisiuntė pritarimus pasiūsti Šveicarijā \$2.000.00 lietuviams vokiečių belaisviams esantiems, sušelpiti. Tai gi greit T. F. Valdyba pasiūsi tuos pinigus kun. A. Steponavičiaus vardu "Lithuania" draugijai, Šveicarijā, iš kur tie belaisviai yra šelpiami.

ROCKFORD, ILL.

Čia, pasidaravimu vietinių veikėjų, 10 rugsėjo susitvėrė naujas Tautos Fondo skyrius, kuris iš eilės bus 44. Prisirāšė šie nariai: Jonas Zubas, Juozas Andriūškevičius, Kun. V. K. Taškunas, Aleksandras Lakavičius, Povilas Petrenas, Viktoras Gremba, Juozas Kailiukaitis ir Elena Mičeliūtė. Viso 8 nariai. Valdyba išrinkta: pirmininku Jonas Zubas, raštininku Viktoras Gremba, išdininku kun. V. K. Taškunas.

AMSTERDAM, N. Y.

Aukos surinktos per pp. V. ir J. Gudžinskų vestuves. Po \$1.00 aukavo: pp. V. ir J. Gudžinskai, O. Griniūtė, J. Kučis, K. Žirgulis, Lietuvių Benas, M. Kerbelis, S. Strikulis.

Po 75c. aukavo: J. Arbelis, Po 50c.: S. Simanavičius, R. Karbočis, P. Gergžna, M. Sidlauskaitė, J. Stankauskas, S. Strikulis, J. Mikolaitis ir M. Sviderskis.

Po 25c.: M. Stankauskas, S. Sviderskienė, V. Alksa, O. Juozapančiūtė, J. Gaska, M. Gudžinskaitė, A. Gudžinskaitė, V. Bliuviūtė, V. Bazeliauskas, O. Gudžinskaitė ir Z. Kisieliūtė.

K. Pakštas, T. F. sekr.

AUKOS SURINKTOS LAIKE DELEGATŲ PRAKALBŲ.

Hartford, Conn.

Kleb. kun. Ambotas ir J. Laučka po \$5.00; P. Petkevičius \$3.00; Po \$2.00: A. Urbaičiūtė, T. Nekrošaitė, A. Višniauskas ir A. Pateckis. P. Linkauskis ir P. Filimienė po \$1.50. Po \$1.00: M. Nikžentaitienė, M. Volavičienė, M. Adomoniūtė, M. Kavaliauskienė, V. Petruškevičienė, E. Misulaitė, J. Skaitis, M. Bakiūtė, K. Tiškevičius, K. Lipskis, A. Vitkaitė, M. Patekaitė, M. Ramanauskas, O. Jokubavičiūtė, V. Mirončiūtė, A. Jasmontas, K. Simanavičienė, O. Aurinienė, A. Bolevičiūtė, E. Guiskienė, Z. Baniienė, A. Čebatarienė, O. Bučaitis, A. Karpavičius, L. Mikalauškas, S. Jankauskiūtė, A. Kneičiūtė, U. Jusaičiūtė, T. Špelius, O. Kasmaskas, E. Skirtiniūtė, O. Bakšūtė, A. Bragaitis, E. Brazinskaitė, K. Černiauskienė, J. Kasačiūnas, A. Rapsis, A. Mazalas, V. Džikas, A. Matusevičienė, A. Sakalauskas, K. Agentas, Agentienė, J. Grigaliūnas, P. Norvidas, J. Pužlienė, M. Urbanavičius, P. Kudilas, Ona Gobijonaitė, K. Gavronskis, S. Skripštunas, J. Jokubauskas, M. Mačiulienė, P. Maštieņa, A. Maštas, K. Akelaitis, A. Akelaitė, J.

Pateckis, A. Reičis, V. Sabaniūtė, A. Mačiulienė, D. Karetorienė, P. Labutis, J. Baranauškas, A. Galiekas, V. Jokubauskas, T. Peskenis, A. Gnežinskas, J. Nakčeris, P. Žukauskas, P. Beloglovis, J. Visgaitis, B. Bodauskas, B. Sadonis, K. Gumbuliavičius, A. Mančinskas, J. Gumbulevičius, P. Virbiekas, S. Tvarijonaitis, R. Braškiūtė, M. Vižgaitis, J. Plauga, M. Poviailkis, O. Rainiūtė, V. Andriūška, A. Barisas, J. Kranauškas, K. Nekrošis, M. Stanisloviene, O. Tunienė, Ona Gečiūtė, S. Garmas, S. Kalpokas, A. Balčiūnas, K. Seniūnas, J. Klapatauskas, J. Remeikis, T. Motiejūnas, J. Šingūda, J. Rainis, M. Rožavičė, J. Matuliavičius, I. Varnelis, J. Auškolinis, M. Krenčienė, J. Meleška, J. Alijošius, Alijošienė, O. Žukauskienė, M. Pateliūnienė, A. Gečas, K. Prunckienė. Smulkių aukų \$42.50; viso \$178.50.

RUMFORD, ME.

P. Šalaviejus \$2.50; Z. Sabaliauskas ir J. Tevelis po \$2.00. Po \$1.00: J. Stankus, J. Šapis, J. Rašytinis, A. Murauskaitė, A. Vaišvilienė, A. Sabaliauskas, Sabaliauskienė, S. Klimanskis, S. Zajauskis, J. Bausa, B. Kemeraitis, M. Dubinskienė, K. Puceaitė, A. Klimanskis. Smulkių aukų \$13.26. Viso \$33.76.

NEW PHILADELPHIA, PA.

Kleb. kun. Matulaitis \$4.50; po \$1.00 aukavo: Dranginis, M. Staniulis, V. Pajaujūis, A. Čižauskas, A. Kazlauskas, P. Strungis, J. Smolskis, J. Mačiūnas, V. Zalnierūnas, J. Pilius, G. Abromavičienė, J. Petraitis, J. Šneideris, B. Krugla, E. Šivokienė, V. Maciavičė, I. Grajauskas, K. Kisielius, A. Kubilius, J. Černeckis, A. Jakaitis, A. Gudaitis, J. Bogdonavičienė, S. Bulota; Sv. Albino Draugija paaukavo \$25.00; smulkių aukų \$21.50; viso \$75.00.

ST. CLAIR, PA.

Kleb. kun. Durickas \$57.00; E. Grabackienė ir J. Kralikas po \$2.00; A. Dedulaitis \$1.75; M. Oliška \$1.50.

Po \$1.00: A. Pacevičius, K. Virbila, K. Petrušionis, I. Slivinskas, J. Pabijonas, J. Žemaitis, J. Karlauskas, T. Šmulskštys, J. Petraitis, K. Slivinskas, J. Balsys, J. Žvairaitis, F. Gudaitis, J. Slivinskis, S. Surma, S. Stebingis, D. Kasputis, A. Kupstas. Smulkių aukų \$18.55. Viso \$100.80.

L.D.S.

DARBO INFORMACIJŲ BIURAI.

BROOKLYN, N. Y.

Visi L. D. S. nariai turėdami kokius reikalus, ar norėdami ko darsižinoti, ar bent iš kur važiuoti į Brooklyno apie linkes, kreipkitės visokiais reikalais žemiaus nurodytu adresu. Nepamirškite krasos ženkelio, atsakymui.

Jonas Miliauskas, 416 Hooper St., and cor. Grand St. Brooklyn, N. Y.

HARTFORD, CONN.

L. D. S. VI-tos kuopos Darbo Informacijų Biūras. Prie L. D. S. 6-tos kuopos įsisteigė Darbo Informacijų Biūras, kuris dykai suteiks informacijų darbininkams ieškantiems darbo ant farmų, viešbučiuose, valgyklose, dirbtuvėse ir tt.

Iš kitur atvažiuosius nurodoma vieta apsigyvenimui. Pasarga: Iš kitur atvažiuo

privalo turėti paliūdijimus L. D. S. kuopų valdybų, draugijų ar parapijų. Visais reikalais reikia kreipties pas Biuro vedėją: B. R. Sarapas, 23 Sheldon St., Hartford, Conn. Tel. Charter 2094.

ATHOL, MASS.

L. D. S. IV-tos kuopos Darbo Informacijų Biūras. Kiekvienas gausite prielankias ir teisingas žinias. Norintieji apsigyventi šiame mieste kreipkitės pas vedėjus būro: J. A. Gailunas, The Lithuanian Store, Athol, Mass. P-lė K. Gričiunaitė, Windsor House, Athol, Mass.

L. D. S. KUOPŲ SUSIRINKIMAI.

BROOKLYN, N. Y.

Svarbus susirinkimas. L. D. S. 12 kuopos susirinkimas atsibus spalio 2 d. 7:30 val. vakarų Kar Aniolų par. sve-tainėje. Kviečiama visi kuopos nariai neatbūrinai atsilankyti ant šio susirinkimo pribūti, nes taip svarbus klausimas iškilo, kad kožno lietuviuo šventa priederme išgirsti ir apsvarstyti. K. Dumbliis, Kp. rašt.

BROOKLYN, N. Y.

L. D. S. 11 kuopos susirinkimas įvyks 3 d. spalio, 8 val. vakare parapijos salėje (pas kun. N. Petkų). Malonėkite, visi susirinkti ir naujų narių atsi-vesti. P. Pavilonis, — rašt.

L. D. S. CENTRO VALDYBOS ANTRAŠAI.

Dvasiškas Direktorius: Kun. F. Kemėšis, 50 W. Sixth St., So. Boston, Mass.

Pirmininkas: Motiejus Žioba, 29 Webster St., Molden, Mass.

Vice-Pirmininkas: J. B. Šaliūnas, 866 Bank St., Waterbury, Conn.

Sekretorius: J. E. Karosas, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Finansų Sekretorius: A. F. Kneičis, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Išdininkas: Mikolas Venis, 28 Story St., So. Boston, Mass.

Globėjai: Jonas Petrauskas, 66 W. Fifth St., So. Boston, Mass. Vincas Kudirka, 37 Franklin St., Norwood, Mass. M. Abračiūnas, 187 Ames St., Montello, Mass.

Literatiška Komisija: Kun. F. Kemėšis, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass. Pranas Gudas, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass. J. E. Karosas, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

CIGARETŲ KUPONAI.

Mes duodame visokios vertės dovanas. Atsišaukite ir pamatysite mūsų visokių įvairių daugių kaip 700 daiktų. Saugokitės apgavikų, kurie nori gauti iš jūsų kuponus, mes esame oficiališkai įgalioję agentai visų didžiausių tabokos kompanijų. BERNSTEN & SON 40 BEACH ST., S.BOSTON, MASS.

Draugijos kurios turi "Darbininką" už organą.

VALDYBA SV. JUOZAPO DR-JOS, SHEBOYGAN, WIS., KURI PAĖMĖ "DARBININKĄ" ORGANU.

Prez. Antanas Skieris, 909 Indiana Ave. Vice-prez. Juozas Bubnis, 733 Indiana Ave. Fin. rašt. Juozas Rutkauskas, 1013 Clera Ave. Prot. rašt. Antanas Brusokas, 1019 Delingham Ave. Maršalka Juozas Buivyda, 1436 So. 9-th Str. Kasierius Tamošius Grigaliūnas, 1437 So. 11-th Str. Kasos globėjai: Petras Gelbūda, Mateušas Kučauskas, 1133 Michigan Ave.

Organo sekretorius, Jonas Stauskas,

SV. ELZBIETOS DRAUGIJOS VALDYBOS ADRESAI HARTFORD, CONN.

Pirm. — Teklė Blūziene, 1214 Broad St. Vice-pirm.— Paulina Gelažiūtė, 41 Capitol Ave. Prot. Rašt. — Ona Manikaitė, 234 Park St. Fin. rašt.—Veronika Smitkiūtė, 44 Hungerford St. Išd. — Felicija Pliukunienė, 103 Bond St. Išdo glob. — M. Karaliūtė, 24 Woodbridge St. Maršalka — Elena Valavičiūtė, 23 West St.

SV. MIKOLO ARKAN. DRAUGIJOS VALDYBOS ADRESAI COLLINSVILLE, ILL.

Pirmininkas: Pranas Stankaitis, 705 Peers Ave. Vice-pirmininkas: Jurgis Naujokaitis, 440 So. Clinton St. Prot. Sekretorius: Jonas Rudinskas, 600 N. Guernsey St. Fin. Sekretorius: Kazys Žukas, 427 Walnut St. Išdininkas: Mikolas Gudeliauskas, 401 N. Hesperia St. Išdo globėjas: Jonas Norkus, 904 Vandalia St. Maršalka: Ad. Smulkis, 817 High St. Ligonų lankytojas: Juozas Millus, 335 Central Ave. Susirinkimai laikomi kas antrą ir ketvirtą ketvirtadienį kiekvieno mėnesio, katalikiškos mokyklos salėje 225 VANDALIA ST., COLLINSVILLE, ILL.

ADRESAI VALDYBOS SV. JONO KRIKŠTYTOJO DRAUGIJOS CAMBRIDGE, MASS.

Pirmininkas: — A. Vaisauskas, 14 Moore St. Pirm. pagalbininkas: — C. Kavolius, 62 Portland St. Protokolų Raštininkas: — K. Galinauskas, 719 Main St. Finansų Raštininkas: — J. Smilgis, 65 Portland St. Išdininkas: — J. Jasinskas, 218 Washington St. Maršalka: — J. Lukšis, 220 Washington St. Kasos globėjai: — K. Voveris, A. Sunudkas, J. Žillis.

LIETUVIAI PAVESKITE DARBUS SAVIEMS.

Geriausias Lietuvos siuvėjas. Siuvu vyriškus ir moteriškus drabužius, sulig naujausios mados. Taisau, prosinu, valau ir dažau senus. Taip-gi kuni-gams siuvu SIUTONUS ir esu gerai įsipraktikavęs tame darbe, kaip Lietuvoje, taip ir čia Amerikoje. Darbą atlieku greitai ir pigiai. Jeigu kas reikalauja, darbą pasiimu ir pristatau tiesiog į namus. Tel. Charter 23544

A. K. MAZALAS 94 JEFFERSON STR., HARTFORD, CONN.

Meldžiū platinti anglišką pamfletą apie Lietuvius.

"A PLEA FOR THE LITHUANIAN'S"

Dar galima gauti visus numerius; o neužligo ir šeštas numeris išis iš spaudos. Pamfletai yra papuošti Lietuvos žemlapiu ir Vytauto paveikslu.

KUN. J. J. KAULAKIS, 324 Wharton Street, Philadelphia, Pa.

DIDZIAUSIA KRAUTUVĖ.

Knygų ir visokių religiškių daiktų. Kas prisigs 10c. krasos ženkleliais, gaus kataliogą. Turiu daugybę visokių maldaknygių lietuviškų ir lenkiškų. P. MIKALAUSKAS, 243 W. Fourth Street, South Boston, Mass.

Nebuk be katalikiško laikraščio.

Ar esi susipažinęs su visais lietuvių katalikiškais laikraščiais? Susipažink su visais ir pasirinkęs sau patinkamiausią užsirašyk jį. Jei dar neesi susipažinęs, tai parašyk laišką ir paprašyk, kad atsiųstų pasižiūrėjimui. Visi savaitiniai ir tankiau einantieji laikraščiai siūniami pasižiūrėjimui dykai.

Niekas neprivalo būti be katalikiško laikraščio. Reikia kiekvienam bent vieną katalikišką laikraštį užsisakyti ir skaityti. Reikia žinoti, kas katalikų visuomenėje veikiama, reikia vis tēmyti gyvenimo bėgi, reikia pažinti katalikiškas įstaigas, organizacijas. Tą pažinime sekdami katalikišką spaudą.

Tie, kurie neskaity katalikiškų laikraščių lengvai esti visokių atskalūnų suklaudinami, tokie įtki atskalūnų žodžiams ir kelia netvarką mūsų katalikiškose organizacijose, dr-jose, kuopose, parapijose ir visokiame veikime. Tai tokie pasidaro trukdytojai naudingų, gerų darbų.

Tokių suklaudinų lietuvių katalikų yra nemažai ir jie daug blėdies pridaro. O tai taip yra, kad jie neskaity katalikiškų laikraščių.

Prie palaikymo katalikiškos spaudos mus ragina popiežiai, vyskupai, kunigai ir visi apšviestiniai. Šiais laikais nepakanka geram katalikui pasiganėdinti atliki-nėjimu katalikiškų apeigų. Reikia prisidėti prie katalikiško veikimo, prie katalikiškos spaudos palaikymo ir platinimo.

Būk skaitytoju bent vieno iš sekančių laikraščių:

"DARBININKAS," Metams tris kartus savaitėje \$3.00, vieną kartą savaitėje \$1.50. 242 W. Broadway, — South Boston, Mass.

"DRAUGAS" (Dienraštis) Metams \$3.00, Savaitinis Draugas metams \$1.50. 1800 W. 46 St., — Chicago, Ill.

"VYTIS" (Du kartu mėnesyje) Metams \$1.50, pusei metų 75c. 731 W. 18 St. — Chicago, Ill.

"ISEIVIŲ DRAUGAS" (Savaitraštis) Metams \$2.00, pusmečiui \$1.00. Mossend. Lanarkshire, Scotland.

"TIKYBA IR DORA" (Du kartu mėnesyje) Metams 75c. 1631 W. North Ave., — Chicago, Ill.

"PAZANGA" (Mėnraštis) Metams \$3.00, pušm. \$1.50, atskiras numeris 25c. P. O. Box 204, — Girardville, Pa.

"ZVAIGZDĖ" (Savaitraštis) Metams \$2.00. 3554 Richmond Street, — Philadelphia, Pa.

"ZVIRBLIS" (Mėnraštis) Metams \$1.00, pusmečiui 75c. Box 576, — Forest City, Pa.

"EŽYS" (Mėnraštis) 213 Station Road, Dykehead, Shotts, Scotland.

"SVIESA" (Du kartu mėnesyje) Metams 50c. 46 Congress Ave., — Waterbury, Conn.

"TAUTOS RYTAS" (Mėnraštis) Metams 50c. 314 Mahanoy Ave., — Mahanoy City, Pa.

"MOKSLEIVIS" (Mėnraštis) Metams \$1.00. P. O. Box 82, — Westfield, Mass.

"Draugas"

DIENRAŠTIS

Vienintelis pigiausias Lietuvių Katalikų

"DRAUGAS" duoda daug žinių iš karės lauko, pasakoja, kas dedas nelaimingoje mūsų tėvynėje Lietuvoje, skelbia įdomiausius atsitikimus iš viso pasaulio. Žinios paduodamos kuogreičiausiai.

"DRAUGAS" remia, stiprina lietuvių katalikų draugijas, rūpinasi jų reikalais.

"DRAUGAS" kelia tautišką susipratimą, platina katalikiškai lietuvišką kultūrą.

"DRAUGAS" rašomas aiškia ir visiems supranta-ma kalba.

"DRAUGAS" metams tekaštuoja tiktai \$3.00, pusei metų \$1.75. Čikagoje, siunčiant pačta, metams \$4.50. Nuo vaikų ir nuo agentų perkant atskirais numeriais po 1c.

Užrubežyje "Draugas" dienraštis metams \$6. "SAVAITINIS DRAUGAS", Metams kaštuoja tik \$1.50.

Atskiras numeris po 3c.

Visais reikalais kreipiantis adresnokite:

Draugas Publishing Co.
1800 W. 46th St. — CHICAGO, ILL.

Jau išėjo iš spaudos Gurkliutės Eilės

KAINA 10 CENTŲ.
Siūskite užsakymus.

Agentai, knygų platintojai užsisakyti šimtais. Lengviausia parduodama knygelė.

Lietuvių Diena

CENTRALIO AM. LIETUVIŲ KOMITETO DARBŲ NUO 13 IKI 23 D. IX-16 APYSKAITA.

Idant mūsų visuomenė plačiai žinotų kas veikiama C. A. L. K-to, o taipogi pasemtu nau informacijai apie Lietuvių Dienos rengimo darbą, paskelbiam šią apyskaitą 10-ties dienų mūsų darbo.

C. A. L. K-to Raštinės darbai.

1. Atlikta formalybės atidarymo deposito The Liberty banko New Yorke ir aukos jau galima į ten siųsti. Jos adresas: The Liberty National Bank, New York City.

2. Užsakyta 100.000 čekių su Liberty banko vardu išsiuntinėjimui biznieriems.

3. Pasiųsta prašymas lietuvių laikraščių Redakcijoms Amerikoje siuntinėti savo laikraštį, idant sekus visas Lietuvių Dienos rengimo darbas laikraštijoje.

4. Tartasi su L. S. S. apie prisidėjimą prie C. A. L. K-to. Paaikškėjo, kad L. S. S. nesutinka, kad Raud. Kryžius rūpintųsi aukų dalinimu Lietuvoje.

5. Pasiųsta laikraščiams "Pranešimas" apie organizavimą ir darbus Vietų Komitetams.

6. Atspaudinta 10.000 ekz. Prezidento Wilsono proklamacijų, anglų kalba, padavimui į vietinę spaudą ir pridėjimui prie visų atsikreipimų į amerikonus.

7. Atspaudinta 500 blankų oficialiams įgaliojimams Vietų Komitetams.

8. Atspaudinta 600 laiškų į kongresmanus ir senatorius ir 400 laiškų į gubernatorius, mayorus, teisėjus ir k.

9. Užsakyta padaryti 1000 ekz. Lietuvos žemlapių Lietuvių Dienai.

10. Išsiuntinėta 400 atsiukimų į įvairias liet. draugystes aukoti nuo savęs Lietuvių Dienai ir prisidėti prie rengimo L. Dienos.

11. Priimta \$800 iš Gelbėjimo Fondo C. A. L. K-to reikalams.

12. Gauta žinios apie susitvėrimą Vietos Komitetų: Union City, Conn., Paterson, N. J., So. Omaha, Neb., New Britain, Conn., Worcester, Mass., Chicago, Ill., Portland, Ore., Springfield, Mass.; Nashua, N. H., Bristol, Con. Northampton, Mass. Cincinnati, Ohio., Los Angeles, Cal., New Haven, Conn., ir Montello, Mass.

Komisijos su Washingtonu susižinoti darbai.

Gerb. Dras J. Šliupas ir g. F. Žyvatkauskas (vietoje gerb. Lopattos, kuris buvo labai užimtas) buvo nuvažiavę į Washingtoną padėti C. Prezidentui už paskyrimą Lietuvių Dienos, susižinoti su Raud. Kryžiumi aukų rinkimo ir siuntimo reikale ir pasitarti su Associated Press.

Sulyg jų pranešimo — g. Prezidento nerasta namie; Raud. Kryžius sutiko pranešti savo skyriams, kad jie prisidėtų prie aukų rinkimo Lietuvių Dienoje. Jam buvo įteikta raštas apie šelpimo reikalus Lietuvoje. Gauta nuo jo Valdybos oficialis pranešimas, kuris leista paskelbti viešai.

Štai jo turinys:

"All moneys collected on Lithuanian Day will be turned over to the American Red Cross and will be distributed among Lithuanian war sufferers by agencies which are mutually satisfactory to the Red Cross and the Central Committee."

Gerb. Dras J. Šliupas žada plačiau pats pranešti apie savo kelionę į Washingtoną.

Dežučių, ženklelių Komisijos darbai.

Buvo atsilankęs Centro Raštinėje g. R. Karuža. Jis surinko labai gausios medegos Lietuvių Dienai ir pranešė ka-

sužinojo apie dežutes. Pasirodo, kad dežučių didelėms kolonijoms gaminti negalima, nes tai apsiūti labai brangiai, tai-gi pasiūlyti joms pačioms pasigaminti, o tuo tarpu padirbinti 25,000 dežučių, tagių 1.000.000. Buttonus palikta gamintis pačioms kolonijoms, kaip jos nori.

Presos Komisijos darbai.

Paduota Presos Komisijai pagaminti 12 straipsnių, atspaudinti ir pasiūsti Associated Press ir Vietų Komitetams.

Tai C. A. L. K-to darbas. Reikia dabar tik, kad visos vietos sukrastų dirbti, visi kempeliai, kur tik yra nors vienas lietuvis, išgirstų mūsų šauksmą ir prisidėtų prie didžio darbo. Į darbą visi, o laimėjimas bus mūsų!

C. A. L. K. to Prezidentas **J. S. Lopatto,** Raštininkas **M. Šalėius.**

ATSISAUKIMAS Į KLEBONUS

Malonėkite atsiųsti mums jūsų miesto ir apylinkės katalikiškųjų draugysčių sąrašą ir jųjų valdybų adresus. Mes gavome kelis laiškus su atsakymais, kad jau jųjų draugystės sutvėrė komitetus. Mums rūpi ne tik tai, jųjų įėjimas į komitetą, bet ir jųjų aukos nukentėjusiai Lietuvai — Centralio Komitetas tame reikale ir privalo į jas kreiptis su atskirais laiškais.

Su tikra pagarba **Kun. Pr. Augustaitis,** C. A. L. K. Sekret.

PROTOKOLAS.

Lietuvių dr-ųjų atstovų konferencijos, atsibuvusios Lietuvių salėje, rugsėjo 24 d., 1916 m. So. Bostone, Mass. apkalbėjimų organizavimo Lietuvių Dienojį lapkr. 1 d. š. m. aukų rinkimo.

Konferenciją atidarė p. M. Venis 2 val. po pietų. Paaikškino tikslą ir svarbą konferencijos. Po to platesniam dalyko paaikškinimui apie Lietuvių Dieną ir tt. buvo pakviesta tris kalbėtojai nuo trijų srovių — nuo socialistų, tautininkų ir katalikų.

Nuo socialistų kalba p. Bagočius. Užreiškė, jog socialistai Lietuvoje neveikia išvien, jog Centralinis komitetas nesulaukia tų socialistų, todėl socialistams reikia veikti skyriais, kad ten savuosius šelpiti. Dar išrovavo socialistų nuopelnus aukų rinkime.

Antras kalba p. Vitaitis, pabieždamas, kad tokioj valandoj reikėtų užmiršti visus skirtumus ir kas kada buvo nusikriaustas ar yra galingsnis, o veikti visiems išvien.

Trečias kalba kun. F. Kemėšis. Pirmiausia išreiškia apgailestavimą, jog čia iškelta pirminiuoju kalbėtojų sroviniams santikiai. Pabriežė Lietuvių Dienos svarbą, sakydamas, jog ta diena gali būti tokios istoriškos svarbos, kaip liepos 15 d. 1410 m., kuomet Vytautas nulėmė mūšį ties Zalgiuriu. Išrodinėjo, jog socialistai neprivalėtų atsiskirti ir likti išvien Lietuvių Dienoje, nežinurint jai, jog keletas jų organizacijų nepakviesta Wilkes Barre suvažiavimam.

Po to sekė atstovų išaukimas.

Išaukė sekančius atstovus nuo sekančių dr-ųjų ir kuopų:

1) Tautos Fondo skyriaus: M. Venis, L. Švagždis, B. Pauža.

2) Gelbėjimo Fondo skyriaus: S. Norkunas, S. Moekus, K. Jurgelinas.

3) Lietuvių Labdarybės Draugijos: Jurgis Draugas, M. Balčiūnas ir J. Streimikis (pastarieji du atsiskakė).

4) Lietuvių Darbininkų Sąjungos 1 kp.: kun. F. Kemėšis, A.

Kneižis, ir A. Vaisiauskas.

5) Sv. Petro ir Povilo Draugijos: D. Šapalis, J. Adomavičius ir D. Galinis.

6) Liet. Jaunimo Ratelis: L. Stasiulis, A. Matulis ir J. Višniauskas.

7) Sv. Kazimiero Rymo Katalikų Draugijos: P. Valukonis, P. Bolis ir J. Pranaitis.

8) Lietuvos Vyčių 17 kuopos: P. Gudas, J. E. Karosas ir K. Ju-nevičius.

9) Blaivininkų šv. Jono Draugijos: J. Galinis, P. Petrauskas ir S. Kuševičiūtė.

10) D. L. K. Keistuolio Draugijos: S. Noreika, A. Zaleckas ir V. Zaleckas.

11) Sus. Liet. šv. Kazimiero Draugijos: J. Pečiulis, K. Gaidys ir A. S. Komičius.

12) Saldžiausios Širdies Vieš. Jezaus Draugijos: A. Kmitas, P. Mikalauskas ir P. Pečiulis.

13) Dailės ir Muzikos Draugijos "Gabijos" J. Kazmauskas, J. Kerdiejus ir K. Sangaila.

14) Tėvynės M. Dr-jos 81 kp. J. Baniulis, J. Strimaitis ir J. Klimas.

15) Lietuvos Dukterų Dr-ja po Globa Motinos šv.: O. Staniulitė, A. Strakauskienė ir K. Zubavičiūtė.

16) Liet. Moterų Sąjunga R.-K. 13 kuopos: U. Gudienė, O. Jan-kauskienė ir V. Varžinskaitė.

17) Lietuvių Ukėsų Draugijos: J. Tuinila, M. L. Vasiliauskas ir M. Plepis (atsiskakė).

18) Am. Liet. Tautinės Sandaros 7 kp.: S. E. Vitaitis, J. Žemantaitis ir V. Račkauskas.

19) Sv. Petro Parapijos: Kun. F. A. Vermauskas, M. Karbauskas ir Strakauskas.

20) Liet. Pilnųjų Blaivininkų 49 kp.: J. Jakubauskas, O. Pratašitė ir J. Petrauskas.

21) Autonomijos Fondo skyrius: A. Rimka, J. Velyčka ir J. M. Neviackas.

22) Lietuvių Gaspadinų Klubo: C. Lileikienė, M. Galinienė ir P. Venienė.

23) Maldos Apaštalytės Draugijos: D. Antanavičius, F. Strakauskas ir M. Veniūtė.

24) S. L. R. K. A. 21 kp.: J. Jaroševičius, O. Povilaitiūtė ir P. Lazdauskas.

25) Liet. Jaunų Vyrų Klubo: A. Valentas, S. Šeikus ir J. Markunas.

26) D. L. K. Gedimino Ukėsų Dr.: J. Kavaliauskas. (du neužsiregistravę).

27) Sv. Petro bažnytinio Choro: V. Kališius, J. Bendoraitis ir J. Merkėlonis.

Po vardų iššaukimo viešai nominuojant slaptu balsavimu buvo renkama konferencijos prezidijumas:

Iš nominotųjų ant pirminio J. Dragašius — gavo 30 balsų, J. Adomavičius — 10 ir J. E. Karosas 32 b. J. Karosas lieka pirmininku, o J. Dragašius vice-pirm.

Iš nominotųjų ant sekutinio A. Rimka gavo 36 balsus, Pr. Gudas 31, Kneižis 6. Pirmuoju sekretorium lieka A. Rimka, antruoju Pr. Gudas.

Viešu balsavimu vienbalsiai išrinkta rezoliucijų komisija J. Baniulis, kun. F. Kemėšis ir S. E. Vitaitis.

Maršalkomis paskirta J. Sangaila ir J. Adomavičius.

Užsiregistravo reporteriai: nuo "Ateities" J. Strimaitis ir nuo "Naujienų" Petraitis.

3:25 išrinktas prezidijumas užima vietą. Pirmininkas J. E. Karosas kviečia visus šaltai ir rimtai svarstyti klausimus ir perskaito Tautos Fondo ir Gelbėjimo fondų išdirbtą dienotvarkės projektą. Paimta svarstyti punktais apie Wilkes-Barre suvažiavimą ir santikius su Centraliu Komitetu. Nutarta: dalyvauti Lietuvių Dienoje aukų rinkime ir laikytis Wilkes-Barre suvažiavimo nutarimų bei vadovautis Centralio Komiteto nurodymais.

Pakeliamas klausimas apie tas draugijas, kurių delegatai turėjo mandatus ir buvo užsiregistravę, bet atsiskakė dalyvauti konferencijoje. Ypač neaišku apie Labdarybės Dr-ją, kuri buvo nutarusi dalyvauti konferencijoje ir Lietuvių Dienojį sutikmėje su Wilkes-Barre suvažiavimu nutarimais ir dabar du tos dr-jos d. legatai — M. Balčiūnas ir J. Streimikis

atsiskakė. M. Balčiūnas, pakviestas pasiaikinti, atsako, kad jis atsiskakė dalyvauti del asmeniškų priežasčių — nenorėlamas klausyti priešingų kalbų. Panašiai aiškina ir J. Streimikis, taip-gi nuo "Birutės" Kanklių choro (taip vadina L. S. S. kuopos choras) Dusevičia (nebuvo užsiregistravęs), kuris dar pabriežia i-dėjines priežastis — kad socialistai Wilkes-Barre suvažiavime buvo nusikriausti ir kad neišpildyta jų reikalavimų, delto jie b-drame aukų rinkime nedalyvausią. J. Dragašius, Labdarystės dr-jos pirmininkas, nurodo, kad dviejų delegatų atsakymas yra nelegališkas, kadangi draugija nutarusi dalyvauti ir klausia kaip dabar bus su Labd. dr-jos atstovybe. Susirinkimas vienbalsiai pripažįsta Labdarystės Dr-jai teisę dalyvauti.

Apie rinkimą Lietuvių Dienos Komiteto. Nutarta: rinkti komitetą iš 12 žmonių su teise pasiskirstyti tarp savęs vietas ir koptuoti veikėjų iš šalies ypač iš svetimtųjų.

39 balsais prieš 15 nutarta kandidatus į komitetą nuominti viešai ir rinkti slaptai. Viešu balsavimu nominuota 25 kandidatai.

Išrinkta komisija iš M. L. Vasiliausko, J. Kerdiejus, kun. F. Kemėšio ir Komičiaus balsams skaičyti.

Kol komisija skaito balsus, paimta svarstyti delegatų sumanymai.

Kalba M. Venys, S. Moekus, Vitaitis, Adomavičius ir Norkunas. Po kalbų, kaipo instrukeijos komitetui, vienbalsiai priimti šie nutarimai rezoliucijos formoj:

1) Rengti viešus susirinkimus ir prakalbas tarp lietuvių ir jei galima, svetimtųjų su tikslu išaiškinti Lietuvių Dienos svarbą ir reikalą tą dieną aukoti nukentėjusiems nuo karės lietuviams.

2) Šaukti draugijų susirinkimus ir organizuoti kuodžiausius rinkėjų būrius.

3) Stengtis gauti įžymių svetimtųjų ir jų organizacijų pagelbą.

4) Nuolatos ir sistematiškai informuoti vietas svetimtųjų spaudą apie lietuvius ir lietuvių dieną.

5) Visais kitokiais būdais ir padoromis priemonėmis rūpintis, idant lapkričio 1 d. būtų surinkta kuodžiausia aukų nuk. nuo karės lietuviams šelpti.

Pakelta klausimas apie rinkikių parengimą lietuvių tautiškais rūbais. Klausimas atidėta į šalį.

Priparengimo darbo lėšoms padengti komitetas turi kreiptis į draugijas ir kitokiais būdais stengtis surinkti tam tikslui pinigų.

Kur padėti surinktas dėžutes — ir kt. pavesta komitetui.

Apie agitaciją miesteliuose, kur lietuvių mažai yra arba visai nėra. Patarta komitetui susinešti su centraliu komitetu ir su juo susitarus pasistengti, kad aukų rinkimas būtų suorganizuotas visuose aplinkiniuose miesteliuose.

Patarta komitetui susinešti su Bostono apylinkių lietuvių kolonijomis (Cambridge, Brighton ir kt.) ir, kur ir kiek galima, veikti su jais išvien.

Komitetas turi pasirūpinti gauti bent 3000 rinkikų.

Išrinktoji balsų skaitymo komisija paskelbia rinkimų pasekmes:

1) S. Vitaitis — gavo 59, 2) S. Moekus — 56, 3) P. Strakauskas — 49, 4) kun. Vermauskas — 47, 5) J. E. Karosas — 43, 6) J. Tuinila 38, 7) L. Švagždis 38, 8) K. Jurgelinas — 36, 9) S. Norkunas — 36, 10) O. Pratašitė — 36, 11) M. Venys 34, 12) J. Adomavičius — 32, 13) K. Zubavičiūtė 32, 14) J. Kazmauskas — 30, 15) D. Šapalis — 26, 16) J. Pečiulis — 22, 17) J. Baniulis — 27, 18) J. Galinis — 28, 19) J. Klimas — 26, 20) V. Kališius — 5, 21) V. Račkauskas — 7, 22) J. Mikalauskas — 16, 23) J. Pauža — 14, 24) Gaidys — 3, 25) Strakauskienė — 24.

Kadangi J. Adomavičius ir K. Zubavičiūtė gavo po lygų skaičių balsų ir vienas iš jų yra jau tryliktas, tai juodu perbalsuojama (slaptai) antrą kart: J. Adomavičius gauna 35 balsus, Zubavičiūtė 30. Komitete liekasi J. Adomavičius su vienuolika pirmųjų.

Dar keletui delegatų užreikus savo velijimus išrinktam komitetui darbuotis ir kuodžiausia aukų surinkti, susirinkimas uždaryta 6:20 val. vak.

Susirinkimo pirm.

J. E. Karosas, I-sis sekretorius

A. Rimka, II-sis sekretorius

P. Gudas.

PROTOKOLAS

Pirmojo posėdžio, Bostono Lietuvių Dienos Komiteto, laikyto rugsėjo 25 d. 1916 m. 8:30 val. vakare, Lietuvių Salėje, So. Boston, Mass.

Posėdį atidarė p. J. E. Karosas Posėdin pribuvo visi komiteto nariai.

Svarstyta ir aptarta sekan-ti klausimai.

1. Paskirstymas vietų komitete. Visi vienbalsiai sutiko ant sekančio vietų paskirstymo: pirmininku — J. E. Karosas, I vice-pirm. — J. P. Tuinila, II vice-pirm. — M. Venys, I raštininku — S. E. Vitaitis, II raštininku — F. V. Strakauskas, III rašt. (finansų) St. Moekus, išdinininku — K. Jurgelinas, presos komisijon kun. F. Vermauskas, O. Pratašitė ir S. Norkunas, išdo globėjais — L. Švagždis ir J. Adomavičius.

2. Skaitytas dienotvarkės projektas ir vienbalsiai priimtas.

3. Nutarta kreiptis į A. L. Centralį Komitetą su prašymu kad prisistytų kuogreičiausiai oficialiai įgaliojimą aukų rinkimui, su kuriuo vėliau kreiptis į Bostono miesto administraciją išgavimui leidimo aukas rinkti Lietuvių Dienoje, Boston.

4. Nutarta atsiųskti į amerikonių organizacijas, k. a. Y. M. C. A., Y. M. C. U., Charitable Society, Y. W. C. A., N. A. C. L. for I. ir kitas, ir į pavienius įžymesnius amerikonus, kad pritartų lietuvių dienai, prisidėtų prie jos surengimo ir pastotų B. L. D. Komiteto garbės nariais.

5. Išrinkta komisija iš M. Venio, J. P. Tuinilos, S. Norkuno ir J. Adomavičiaus, užkviestini amerikonių organizacijų ir pavienius asmenų prisidėti prie Lietuvių Dienos. Pakviestini oficiališkais laiškus parūpinus sekretoriai. Taipgi nei vienas komiteta narys negali kviesti nei amerikonių organizacijų, nei pavienius žmonių be žinios šitos komisijos.

6. Nutarta surengti agitatyviškas prakalbas rinkimui kolektojų. Prakalbas rengti sekančią nedėlia, spalio 1 d., po pietų pobažnytinėje salėje, tuo tikslu kreipianties prie šv. Petro ir Povilo Dr-jos, kad užleisų vietą atidėdami savo susirinkimą ant kito laiko. Bet jeigu nebūtų galima surengti pobažnytinėje salėje, tuomet rengti Lietuvių salėje.

7. Nutarta atsiųskti į vietines draugijas, kad nerengtų jokių pramogų iki lietuvių dienai, palikdami atvirą kelią B. L. D. Komitetui tinkamai suruošti Lietuvių Dieną.

8. Nutarta atsiųskti į visuomenę, kad kuogreičiausiai pradėtų užsirašinėti kaipo kolektojai lietuvių dienai. Atsišaukime bus nurodyta vietas, kur galima užsirašyti.

9. Nutarta kreiptis į Komercijos Rūmus (Chambers of Commerce), kad paskirtų komisiją aukoms priimti ir joms suskaičyti — delei didesnio amerikonių užsitikėjimo.

10. Jeigu Komercijos Rūmai atsisakytų patarnauti, nutarta surasti bankas, kuris apsimintų aukas priimti. Šiuo a-budu nutarimu išpildys pirmininkas su savo pagelbininkais.

11. Gauta pranešimas nuo C.

A. L. Komiteto, kad dežutes ir guzikėlius pasirūpintų vietų komitetai. Nutarta paimti 500 dežučių nuo Tautos Fondo ir sulig reikalo užsisakyti daugiau iš firmų. Kaslink guzikėlių, nutarta kreiptis į centrą su patarimu, kad jis parūpintų vienodus guzikėlius visai Amerikai, nes tuomet ir pigiau atseis ir bus vienodumas, kas ištikrųjų būtinai reikalinga.

12. Nutarta kreiptis prie centro su klausimu, kas daryti su tais žmonėmis, kurie lietuvių dienoje rinkty aukas ant gatvių neprigulėdami prie organizatyvio darbo.

13. Nutarta prašyti išdinininko, kad jis tuo tarpu paskolintų pinigų uždengimui išskaičių bėgančių reikalų.

14. Nutarta užvesti finansų ir protokolų knygas. Finansų knygą padovanos p. Moekus, o protokolų knygą padovanos p. Adomavičius.

15. Nutarta atsiųskti į dr-jas prašant aukų lietuvių dienoms surengimo lėšoms padengti, taip-gi rinkty aukas prakalbose ir kitokiaose viešuose susirinkimuose.

16. Nutarta komiteto posėdžiai laikyti kiekviens panedėlio vakarą, į kuriuos komiteto nariai turi pribūti lygiai 8:30 valandą. Reikalui prisėjus galima sušaukti posėdžiai ir tankiau.

17. Nutarta prašyti vardu viso komiteto prašymai Liet. Labdarystės Draugijai ir Lietuvių Švento Petro parapijai, kad duotų veltui svetaines B. L. D. Komitetui laikyti posėdžius, viešus susirinkimus, prakalbas ir tt.

18. Nutarta atspaudinti

laiškams antgalvius komiteto vardu su visų narių vardais ir adresais.

19. Nutarta sekantis susirinkimas laikyti Lietuvių Salėje.

Posėdis uždaryta 11 val. naktį.

J. E. Karosas — Pirm.
S. E. Vitaitis — Rašt.

SIŪSKITE LAIŠKUS Į LIETUVĄ.

Atsidarė naujas susinešimo kelias su Lietuva. "Darbininkas" pagal nurodymo p. J. Augštoolio, švedų Lietuvių komiteto vedėjo, viską susižinojo apie laišku siuntimą į užimtą Lietuvą per Ispanijos ambasadą Washingtone. Siųskite trumpus laiškus į "Darbininką," o mes tuos laiškus išversime vokiečių kalbon, sutvarkysime kaip reikiant ir siųsim į Ispanijos ambasadą Washingtone. Iš ten jie bus pasiūsti Ispanijos ambasadon Berlinan, o iš ten į Lietuvą.

Šis siuntimo laišku kelias yra tikriausias ir greičiausias. Už laišku sutvarkymą reikiakia 30c.

KATALIKŲ SPAUDOS DR-JOS ANTRASAI:

Pirmininkas:
Kun. A. Ežerskis,
4943 W. 15-th St.,
Cicero, Ill.

Raštininkas:
J. Tumasonis,
3427 Auburn Ave.,
Chicago, Ill.

Išdinininkas:
Izid. Nausieda,
917 W. 33 St.,
Chicago, Ill.

IŠEJO IŠ SPAUDOS

DVASIŠKOJO GYVENIMO VADOVELIS.

.. Puiki knyga, turtinga turiniu, joje rasi geriausius savo sielai patarimus. Knyga didelė ir gražiai išleista. Tur 409 pusl.; audeklų apdaryta. Su prisiuntimu atsieina tik vienas doleris. Ją išleido:

KUN. A. STANIUKYNAS,
2634 W. 67-th Str., Chicago, Ill.

Rašyk pas jį, o knygą tuojaus gausi.

"Lietuvių Balsas"

LIETUVIŲ BALSAS rūpinasi žadinti lietuvių tautos sąmonę ir stiprina jų dvasią, kad kantriai lauktų karo pabaigos.

LIETUVIŲ BALSAS padeda šviesties ir tobulinties; jis ragina tautiečius šiuo ištrėmimo metu pasimokyti iš svetimtųjų, kas tik dora ir naudinga, o nesigabenti grįžtant tėvynėn nieko, kas žemina mūsų tautą.

LIETUVIŲ BALSAS didžiausias troškimas sujungti tautiečius viena tautos ir tėvynės meilės juosta ir paruošti kiekvieną lietuvių, kad, kaip tik paliaus žvangėję ginklai, tuojaus grįžtų Lietuvon, nes tėvynės žemelė, pavirtusi per karą dirvonais, prirausta duobių ir griovių, laukia ariama ir valoma, o nugriauti tėvų kapai — aptveriami.

LIETUVIŲ BALSAS, dėdamas savo skiltyse kuopigiausia kaina skelbimus-ieskojimus, grąžina tėvams vaikus, vaikams tėvus, padeda surasti nuklydusius brolius, seseris, gimines ir pažįstamus.

LIETUVIŲ BALSAS kaina: Rusijoje metams 5 rb.; 9 mėnesiams 3 rb. 90 kap.; 6 mėnesiams (pusė metų) 2 rb. 60 kap.; 3 mėnesiams 1 rb. 30 kap.; vienam mėnesiui 45 kap. Užsienioje metams 9 rb.; 9 mėnesiams 6 rb. 80 kap.; 6 mėnesiams (pusmečiui) 4 rb. 60 kap.; 3 mėnesiams 2 rb. 35 kap.; 1 mėnesiui 80 kap. Skyrium numeris 5 centai.

Vietinės Žinios.

GERAI PAVYKO.

A. L. R. K. Federacijos kongresas pasibaigė seredog apie 2 val. po pietų. Delegatų buvo apie 60. Valdybos pateko šie: prez. kun. J. Ambotas iš Hartford, Conn., vice-prez. K. Urbonavičius iš Montello, Mass., rašt. J. E. Karosas, "Darbininko" redaktorius, išd. kun. M. Pankauskas iš Bridgeport, Conn., išdo globėja ponja A. Strakauskienė.

KONCERTAS BUVO GRAŽUS.

Koncertas pagerbimui A. L. R. K. Federacijos kongreso delegatų atsibuvo utarninke Lietuvių Salėje. Programos buvo labai didelis ir įvairus. Dainavo sujungti Montello ir So. Bostono bažnytiniai chorai. Solius išpildė ponja Karbauskienė, ponai Čižauskai, p-lės Raitaitė, Jarmalavičiūtė, Liutkevičiūtė, Narinkevičiūtė ir p. M. Karbauskas. Pabaigoje buvo išpildyta kantata "Broliai." Gerai išpildyta. Programo viduryje kalbėjo kun. F. Kemešis apie muziką ir kantatą "Broliai." Zmonių buvo pilna salė. Buvo ir gerb. kompozitorius Mikas Petrauskas.

Koresp.

PERSERGSTI NUO STEBŪKLINGŲ DAKTARŲ.

Bostono sveikatos komisijonierius Dr. F. Mahoney persergsti gyventojus nuo stebūkling daktarų, kurie siūlosi gydyti vaikelius nuo paralizijos. Apsirgus kūdikiai riki kreipitis pas teisingą gydytoją arba į ligoninę.

ISVAŽIAVO Į BROOKLYNĄ.

Kun. F. Kemešis ir p. J. E. Karosas po Federacijos Kongreso išvažiavo į Brooklyną į Tautos Tarybos posėdį ir į Lietuvos atbudavojimo suvažiavimą.

Miesto mokyklos iš priezasties vaikų paralyžiaus (Infant paralysis) miestas dar laiko uždarytas Primary ir Gramer, o dar kitose vietose ir High schooluose. Miesto mokslo taryba buvo suėjęs ir tardinėjo, kad mokyklas atidaryti spalio 2 dieną, bet ar tas įvyks, nežinoma.

Šiomis dienomis "Boston Public Library" (Copley Square) yra daug naujų lietuviškų knygų, taigi tie, kurie mylėtų pasiskaityti, galėtų tenai nueiti ir naudotis jomis.

Rep.

Marijos Vaikelių draugija žada laikyti savo susirinkimą ateinančią subatą. Visi nariai malonės atsilankyti.

Rep.

ATSIDARYS VAKARINĖS MOKYKLOS.

Bostono viešosios vakarinės mokyklos atsidarys Spalio (Oct.) 2 d. 1916.

Lietuviai norintieji išmokti anglų kalbą pasinaudokite ta proga.

REP.

Lietuvių kooperacijos prakalbos 1 d. spalio neįvyks ir yra atidėtos ant tolimesnio laiko, kad leidus Lietuvos šelpimo komitetams atsakančiau priruošti visuomenę prie "Lietuvių Dienos."

Todel kviečiame visus šerinkus ir rėmėjus kooperacijos atsilankyti ant mūsų kvartalinio susirinkimo 2 d. spalio 7:30 val. vak. Lietuvių Salėje.

Komitetas.

BRIGHTON, MASS.

Lietuvių kooperacija. Kūrtuvės tautiško namo iš 12 d. oct. atidėtas ant 30 d. lapkričio (Nov.) (Thanksgiving Day) iš priezasties nepastatymo namo ant laiko.

Atsiprašome visų draugijų ir sykiu meldžiame ant 30 d. nov. nerengti jokių pasilinksminimų.

Komitetas.

Lietuvių biznierių vis dauginasi So. Bostone.

12 Lekcijų Angliškos kalbos.

Langvai ir parankiai sutaisytos, kurias išmokus turėsit gerą pradžia išmokt kalbėt ir rašyt angliškai.

Jeigu netiki tam naujam išradimui, perskaityk pirmą lekciją o persitikrinsit ar teisybė.

Prišiuskite 5c. stampa, tuojaus gausit probą.
Montello Correspondence School,
Montello, Mass.

SVARBUS SUSIRINKIMAS.

Pranešama visiems Frackvillės lietuviams susirinkti Bradlės salėje 7 val. vakarų Ketverge spalio 5 d. Artinantis "LIETUVIŲ DIENAI" mums taiposgi gražus laikas susiorganinti. Visi vyrai, moters, merginos ir vaikinai neapleiskite šio zuoti atkoms rinkti nukentėjusiai Lietuvai svarbaus susirinkimo.

Naujas "Darbininko" Leidinys ŽYDŲ KARALIUS.

Drama keturiuose aktuose bei penkiuose paveiksluose Liuosai vertė
J. M. Širvintas.
Kaina 30 centų.

Veikalas tinkamas perstatymams, ypatingai Velykų laike.

KNYGELE 64 PUSLAPIŲ.

Agentams nuleidžiame nuosimčius. Siųskite užsakymus tuojaus.

"Darb." Admin.

L. D. S. KALENDORIUS JAU SPAUZDINAMAS. SIŪSKITE UŽSAKYMUS.

PARSIDUOS PO 25c.

Agentams nuleidžiame nemažą nuosimtį. Pasirūpinkite prieš Spaudos Savaitę užsisakyti ir išplinti savo kolonijoje, nes dar pirmas toks Kalendorius bus išleistas Amerikoje lietuvių kalboje. Pigus, dailus ir turiningas. Pardavinėkite kitiems. Siųskite užsakymus "DARB." ADMIN.

DELEGATŲ PRAKALBOS.

Ned. Spalio 1 d. 2 val. po pietų	Thomsonville, Conn.
Ned. " 1 d. 7:00 val. vak.	So. Manchester, Conn.
Pan. " 2 d.	Mahanoy City, Pa.
Ut. " 3.	Poquonock, Conn.
Ser. " 4.	Meriden, Conn.
Ket. " 5.	Westfield, Conn.
Petn. " 6.	Gilbertville, Conn.
Sub. " 7.	Fitchburg, Mass.
Ned. " 8.	West Lynn, Mass.

HARKO SIUTAI

HARKO OVERKOTAI

Juozapas Zupkauskas.

PAK VIETIMAS

Siuomi aš Juozas Zupkauskas užkviečiu savo tautiečius ir draugas atiti pamatyti mane, kuomet jums reikės Siuto, Overkoto, Aprėdalu ar Čeverykų. Aš pats jums visuomet patarnausiu koatsakančiausiai. Aš širdingai dėkavoju jums už jūsų paramą praityj, kartu tikėdamas paramos ir atei-tjų.

MŪSŲ RUDENINIAI IR ŽIEMINIAI NAUJOS MADOS SIUTAI IR OVERKOTAI

Jau dabar gatavi didžiausiam įvairume materijų ir madų, kuriuos galima pirkti stebėtinai žemomis kainomis. Nelaukite iki praeis pusė dėvėjimo sezono, bet ateikite dabar ir išsirinkite sau Siutą ar Overkotą, nes dideliame įvairume yra iš ko pasirinkti, ir dėvėkit, juos, jų dėvėjimo sezone.

Siutų ir Overkotų kainos nuo \$9.75 iki \$30.00 Mes taipgi užlaikome visą eilę vyrų papuošalų,

Skrybėlių ir Čeverykų. Čeverykų kainos nuo \$3.00 iki \$7.00. Mes gvarantuojame, jeigu kuomi nors busite neužganėdinti, tai mes apmainysime arba sime pinigus.

S. H. HARRISON CO.,

662-672 Washington St., Boston, Mass.

ATSISIAUKITE.

Reikalinga moteris namuose prie 2-ju vaikų.

Apie išlygas galite sužinoti šiuo adresu:

Povis Yaras,
40 Pearl St.,
Charlestown, Mass.

Paieškau Pranciškaus Jaujavičiaus. Yra svarbus dalykas kaslink jo provos už sužeidimą kasykloje. Advokatas atrašė porą laiškų. Jis porą savaičių atgal išvažiavo ir neduoda žinios apie save. Kogreičiausiai tegul atsišaukia šiuo adresu:

P. Kemežienė,
469 E. South St.,
Wilkes Barre, Pa.

AUKOKITE Į TAUTOS FONDA NUKENTĖJUSIEMS NUO KARĖS LIETUVIAMS.

C. & P. Telephone St. Paul 5347
G R A B I N I N K A S
IR

BALZAMUOTOJAS.

Pagrabus atlieku pigiai ir gražiai. Esu išėjęs mokykloj tam tikrus graborystės mokslus ir lėdovės egzaminus. Siunčiu numerėlius ir į kitus miestus ir pargabėnu iš kitų miestų.

Tai-gi, vientaučiai, laidojimo reikale visuomet kreipkitės pas mane.

JONAS GREBLIAUSKAS,
500 So. Paca Street,
Baltimore, M. D

Lietuviška siuvėja.

M. M. ANDRIUŠIUTĖ
(Andrews)

Visokiems daiktams pabrangus, tečiaus aš nieko nepabranginau. Visokias Dreses ir kitus rūbus pasiuvu gerai ir pigiai iš gerų materijų ir darbą gvarantuoju.

Reikale kreipkitės:

324 E St., kampas Broadway
So. Boston, Mass.

PARSIDUODA kriaucių dirbtuvė.

Delei priezasties nesveikatos parsiduoda kostumeriška kriauciarne, per ilgą laiką gerai išdirbtų vietoj, lietuvių apgyventoj kolonijoj. Gera proga norinčiam ingyti savo kriauciarne.

Parduodu visai pigiai J— už tiek, už kiek pirkejas sutiks. Atsišaukite.

A. Liutkus,
670 No. Main St., Montello, Mass.

Paieškau M. Strazdūtės Suvalkų gub., Seinų pav., Liškavos parapijos, Janopolio kaimo. Pirmą gyvenso So. Boston'e, Mass. Prashom atsišaukti ant šio adreso:

Antanas Bandarukas,
2 R. F. D. 899 Parker St.,
So. Manchester, Conn.

Nepaprastai pigiai

Mūsų kainos visados žemesnės. Lietuvis pardavėjas visados yra, kuris parodys daiktus, kainas ir pasakys, kaip galima sutaupyti pinigų.

Speciališkai išvedinami minkštais viršais ir apačia šienikai (mattress) su tvirtu audimo užvalkalu parsiduoda po \$3.00 ir \$3.35 vertės \$5.00.

James Ellis Co. Kampas B ir B'way, South Boston, Mass.

GRYNAIS PINIGAIS IR ANT ISMOKEJIMO.

Atsiminkite mirusius

Pastatykite paminklą ant amžinos atminties.

Lietuviai kreipkitės pas mane, nes aš užlaikau puikiausią P A M I N K L Ų išdirbystę. Yra viena iš geriausių.

A. Čereška

75 Broadway,
So. Boston, Mass.

PARSIDUODA SPAUSTUVĖ.

su visais įrankiais. Trys pressai spausdinimui, didumo tokie:

- 1.) didumo 10x10.
- 2.) " " 6x9.
- 3.) " " 3x6.

12 stalčių raidžių, kurių yra 16 skyrių, ir statymui visi kitokie įrankiai.

Didelė mašina nupianti knygom, kita mašina susiūti knygom. Daug visokių klišių, vaizdelių pamarginimui spaudos.

Savininką priverčia parduoti jo nesveikata.

Salygos labai pigios. Kreipkitės šiuo adresu:
Vincas Matukaitis,
89 Drayer Ave.,
Waterbury, Conn.

Ar nori but gražus.

Jeigu taip, tai nusipirkite Mostis, kurią išdirba Mentholatum Co. ir visi daktarai ir aptiekoriai pripažįsta geriausia.

Ištepant moste veidą prieš einant gult per kelis vakarus padaro veidą tyru ir skaisčiu. Mostis išima visokius spuogus ir dėmesplėtmus saulės nuodegimus ir lašus. Kaina dežutė 50c. ir \$1.00.

J. RIMKUS,
Box 36, Holbrook, Mass.

Lietuviškas ADVOKATAS

William F. J. Howard
Lietuviška pavardė buvo
Vincas F. J. Kavaliauskas
315 Broadway, So. Boston.

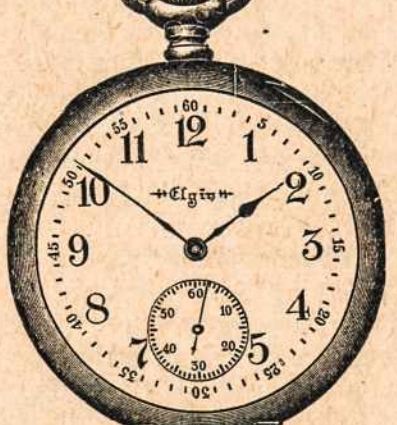
GERA PROGA!

Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) \$1.00
Vaikų Draugas arba kaip mokytis skaityti ir rašyti be mokytojo.....15c
Naujas Būdas mokytis rašyti be mokytojo.....10c
Aritmetika mokinimui si rokundų, su paveikslais (apdaryta) ..... 35c. Viso \$1.60
Kas atsiųs iškirpes šitą apgarsinimą iš "Darbininko" ir \$1.00 per money orderį, tai gaus visas 4 knygas 60c. pigiau.

P. MIKOLAINIS,
R. F. D. — Route 2,
Hudson, N. Y.

J. P. TUINYLA,

Tel. Oxford 4900.
419 Boylston St Boston, Mass.

Užlaikoma aužiausia krautuvė deimantų, laikrodžių ir visokių žiedų, siutus ir overkotus, duodam ant bargo ir ant išmokėčių, ant lengvų išlygų. Reikalaujame agentų kiekvienam mieste Suvienytų Valstijų ir Kanadoj, didelį nuosimtį duodam perkupėiams, didelį, naują katalogą siunčiame ant pareikalavimo už 25 centus stampu.

J. P. TUINILA,
322 Washington St., Boston, Mass

V. P. GINKUS & CO. SAVI PAS SAVUS. LIETUVIAI PAS LIETUVIUS.

Vienatinė didžiausia lietuviška krautuvė, kurioje galima gauti visokių vyrų, moterų ir vaikų drabužių, čeverykų, robų, aukso ir deimanto.

52 MILLBURY STR.,
WORCESTER, MASS.

Nepaprastas Pranešimas.

Geriausia užėiga,

švariausioje vietoje, kurioje galima gauti visokių saldainių, saldžių gėrimų (soda) ir ice cream'o (šaltakosės).

Pristatome ant pareikalavimo tiesiog į namus. Kainos labai prieinamos.

Lietuviai visados kreipkitės pas savuosius.

Savininkas visiems gerai žinomas

Leonas Švagzdys,
317 Broadway,
So. Boston, Mass.

LIETUVIS KRIAUCIUS.

Pasiuvu visokius drabužius pagal naujausią madą, vyriškus ir moteriškus. Darbą atlieku gerai, teisingai ir pigiai. Taipgi išprosinu, pataisau, skalbiu ir kvarbuoju.

PETRAS MAKAREVICIUS,
105 So. Meade Str.,
(Arti lietuvių bažnyčios)
Wilkes-Barre, Pa.

LENKISKA LIETUVISKA APTIEKA (Gydykla)

Gydome visokias ligas, duodame vaistus, patarimus dykai.

Hampshire St. Pharmacy,
85 Hampshire Street,
(Prie lietuvių bažnyčios)
Cambridge, Mass.

DR. JOHN MACDONNELL, M. D.

Galima susikabėti ir lietuviškai. Ofiso valandos: Rytais iki 9 val. Popietų 1 iki 3 vakarais 6 iki 9
536 Broadway, So. Boston.

DR. JOHN P. JONES

Ofiso valandos: nuo 2 iki 4, nuo 7 iki 9 po piet. PHYZIKAS ir SURGIJUS Speciališkai atlieka visokius blogiausių gydymus, ypatingai su elektromis.
392 Broadway, Boston, Mass.

DR. F. MATULAITIS

Ofiso adynoc: 1-3 P. M. 7-9 P. M. 419 Boylston St Boston, Mass.

PIRMO KLESOS DANTISTAS

Dantis ištraukiami ir pripildomi visai be skausmo, su geriausiais prietaisais, su naujų išraimų. Visą darbą gvarantuojame.

DR. W. T. REILLY

469 Broadway, So. Boston, Mass. PRIE DORCHESTER ST.

Valandos nuo 9 val. ryta iki 8 val. vakare. Nedėlionis nuo 10 val. ryta iki 4 val. vakare.

PARSIDUODA 14 trims šeimynoms stubos Boston'e, paliktos našlėms, kurios negali prižiūrėti.

Parsiduoda labai prieinamai, norinčiam pirkti.

Chapin Farm Agency,
249 Washington St., Boston, Mass.

PAREDNĖS.

Lietuviai ir lietuvaitės galite gauti sau tinkamiausius drabužius pas kriaucius tik tuos, kurie geriausiai išsilavinę tame darbe.

Todel ateikite ir persitiksinsite.

Pas mus pirktais drabužiais daug geriaus pasirėdysit ir ilgiaus nešiosite, negu krautuvėje pirktais už tą pačią kainą žydų padarytais.

Taupykite pinigus užsisakydami drabužius pas savuosius.

Jonas Berzelonis,
28 Chandler str.,
Boston, Mass.
Castle Square Hotel Block'e.

D. L. K. V. B. MUZIKALISKA MOKYKLA.

Mokinama ant smuiko Piccolo Klarneto Piano Korneto Trombono Būgnelio.
339 W. Broadway,
South Boston, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh (Jakimavičius)

Priemimo valandos: Nuo 2 iki 3 po piet. Nuo 7 iki 8 vakare
609 BROADWAY Cor. G. ST. SO. BOSTON. Tel 502 S. B.

ANTANAS ŠAPALIS meistras

indeda telephonus, dengia stogus, ir atlieka visus staliorytės darbus prideramai. KAINOS NEBRANGIOS. Gyvenimas
315 W. Broadway, 133 Bowen St. SO. BOSTON, MASS.

Lietuvis Daktaras

Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St.,
Philadelphia, Pa.
Valandos: Nuo 9 iki 11 rytu. Nuo 2 iki 4 po pietu. Nuo 7 iki 8 vakare.

George H. Shields

Advokatas
811-812 Old South Building
Boston, Mass.

Vienatinė Lietuviška

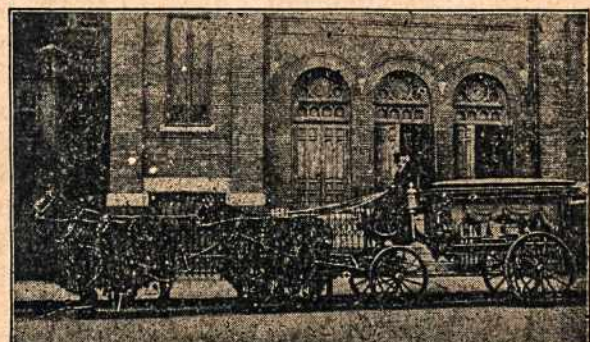
Krautuvė
Kuri užlaiko visokio tavoro, reikalingo mainierieriams.

V. LUKOSEVICIA, Minersville, Pa.

Akių Specialistas. Pritrenka akinius

H. S. Stone, Oph. D.
399, BROADWAY, SO. BOSTON

St. Baracevičius.

Geriausias graborius South Boston'e. Šermenis atlieka pigiai, gražiai ir gerai. Važiuoja ir į kitus miestus, nieko ekstra nerokudamas.
253 W. BROADWAY, SOUTH BOSTON, MASS.
Telephone: 839-J. So. Boston.